



## Nordiska rådets svenska delegations berättelse angående verksamheten under år 2004

---

Nordiska rådets svenska delegation får härmed överlämna bifogade berättelse angående sin verksamhet under 2004. Berättelsen innehåller en redogörelse för rådets 56:e session den 1–3 november samt en översikt över rådets övriga verksamhet under året.

Stockholm den 16 mars 2005

*Gabriel Romanus*

*Eva Smekal*

# Innehållsförteckning

Innehållsförteckning .....	2
1 Inledning.....	3
2 Sveriges delegation.....	6
3 Samarbetet i Norden och i norra Europa .....	9
4 Gränshinder i Norden .....	12
5 Alkoholpolitik i Norden .....	16
6 Den Nordliga dimensionen i ett utvidgat EU, temamöte .....	19
7 Nordiska rådets 56:e session i Stockholm den 1–3 november 2004 .....	20
8 Presidiet, utskotten och kontrollkommittén .....	25
9 Östersjösamarbetet .....	33
10 Arktiskt samarbete.....	35
<i>Bilaga 1</i>	
Nordiska rådets svenska delegation 2004 .....	37
<i>Bilaga 2</i>	
Deklaration antagen vid seminarium om människohandel för sexuellt utnyttjande, Piteå den 23–25 mars 2004 .....	39
<i>Bilaga 3</i>	
Rekommendationer, yttranden och interna beslut antagna vid Nordiska rådets 56:e session samt framställningar antagna av presidiet under år 2004 ...	41
<i>Bilaga 4</i>	
Resolution antagen vid den 13:e parlamentariska Östersjökonferensen i Bergen den 30–31 augusti 2004 .....	54
<i>Bilaga 5</i>	
Resolution antagen vid den 6:e parlamentariska arktiska konferensen i Nuuk den 3–6 september 2004 .....	57

# 1 Inledning

## Det nordiska samarbetet

Det nordiska samarbetet är en av de äldsta och mest omfattande regionala samarbetsstrukturerna i världen. Samarbetet omfattar Danmark, Finland, Island, Norge och Sverige samt Färöarna, Grönland och Åland. Samarbetet har minst tre dimensioner: samarbete mellan regeringar, samarbete mellan parlament och samarbete i det civila samhället, mellan folkrörelser och frivilligorganisationer.

Samarbetet stärker samhörigheten mellan de nordiska länderna men inrymmer också respekt för nationella olikheter och särdrag. Samarbetet syftar till att öka gemenskapen mellan de nordiska länderna och deras befolkningar. Särkilt viktigt är att undanröja olika former av gränshinder som försvårar den fria rörligheten i Norden. Samarbetet syftar också till att öka möjligheterna för Norden att bidra till demokratiutvecklingen i vårt närområde och till att göra den nordiska stämman hörd i omvärlden.

Det nordiska samarbetet formaliserades 1952 då Nordiska rådet upprättades som ett forum för parlamentariker och regeringar. Den grundläggande ramen för samarbetet är sedan 1962 Helsingforsavtalet. Nordiska rådets rekommendationer riktar sig till Nordiska ministerrådet, upprättat år 1971, eller till de nordiska ländernas regeringar.

Det nordiska samarbetet har en stark folklig förankring, vilket nyligen företagna undersökningar i tre av våra länder visar. För att detta förtroende skall bestå måste vi visa att vi både kan och vill utveckla rådets arbete så att det tar hänsyn till förändringar i vår omvärld och att dess resultat får genomslag i våra nationella parlament.

## Nya samarbetsformer

2004 har varit ett händelserikt år för det nordiska samarbetet. Den viktigaste förändringen i vår omvärld är naturligtvis Europeiska unionens utvidgning som innebär att alla stater omkring Östersjön utom Ryssland nu är anslutna till unionen. Detta påverkar vårt samarbete med Baltiska församlingen, men också vårt samarbete med nordvästra Ryssland och med övriga Östersjöländer.

Parlamentarikerna i Nordiska rådet har under året intensivt diskuterat nya samarbetsformer och då inte bara i Norden utan för hela norra Europa. Redan tidigt på året inleddes diskussioner med de baltiska länderna om hur samarbetet skall utvecklas. Förhoppningen är att resultatet av dessa överväganden skall presenteras vid ett gemensamt möte mellan Baltiska församlingen och Nordiska rådet i Pärnu, Estland, i april 2005.

Samtidigt har också diskussioner förts om ett fastare parlamentariskt samarbete för alla Östersjöländer och om ett parlamentariskt partnerskap för norra

Europa. För att behandla dessa frågor tillsatte rådet en särskild arbetsgrupp, den s.k. Framtidsgruppen, under ledning av rådets president.

En dialog har också förts med de nordiska parlamentens talmän. Viktiga frågor har här varit hur arbetet i olika parlamentariska samarbetsorgan i vår del av världen skall kunna samordnas så att resurserna används effektivt, hur arbetet bättre kan förankras nationellt och hur de nationella parlamentens fackutskott kan involveras i det nordiska samarbetet.

Framtidsgruppen presenterade ett förslag till nya samarbetsformer vid rådets januarimöten 2005. Förslagen diskuteras nu i rådets partigrupper. Utgångspunkten är att Nordiska rådets huvuduppgift fortsatt skall vara att utveckla och förstärka det nordiska samarbetet inom Helsingforsavtalets ram. Det nordiska samarbetets kärnfrågor är att driva på arbetet med att avskaffa gränshinder av olika slag. Vidare betonas vikten av koordinering av det parlamentariska samarbetet i regionen för att effektivisera och undvika dubbelarbete så att existerande resurser används på bästa sätt.

Gruppen delar de nordiska talmännens uppfattning att samarbetet måste förankras och återkopplas till de nationella parlamenten, inte minst för att det nordiska samarbetet skall få det genomslag som motsvarar det starka folkliga stödet. Vi bör därför kräva att regeringsförslag och utskottsbetänkanden ger tillfredsställande information om förhållandena i de övriga nordiska länderna, som bakgrund till de förslag som framförs. Detta skulle också bidra till att involvera de nationella fackutskotten i arbetet, något som rådet aktivt vill verka för.

## Norden en dynamisk region

Norden är en dynamisk region som står sig väl i konkurrensen, både i förhållande till EU-genomsnittet och mera globalt. Vi behöver dock en målinriktad insats för framtiden om vi vill behålla denna position. Viktiga framsteg har gjorts under 2004 inom forskning och innovation för att säkra de nordiska ländernas konkurrenskraft.

Andra inomnordiska frågor som präglats år 2004 är naturligtvis åtgärder för att undanröja olika gränshinder. Den 1 november 2004 undertecknades en ny nordisk överenskommelse om folkbokföring. Det blir lättare att få ett personnummerbevis och man behöver inte längre flyttbevis när man flyttar mellan de nordiska länderna. Även om mycket har gjorts återstår mycket att göra och för närvarande pågår en kartläggning av gränshinder för företaget i Norden. Särskilt viktigt är att förändringar i den nationella lagstiftningen inte oavsiktligt leder till uppkomsten av nya gränshinder. Så har t.ex. de nordiska finansministrarna, i enlighet med en rekommendation från rådet år 2002, kommit överens om att information om skatteändringar så tidigt som möjligt skall förmedlas till övriga nordiska länder. Inom Nordiska rådet förbereds för närvarande ett förslag innebärande att ett sådant informationsutbyte bör gälla alla ministerråd.

Bioetik är ett aktuellt samarbetsområde som diskuterats vid flera tillfällen. Organiserad brottslighet och terrorism samt människohandel i Östersjöregionen har också varit högt prioriterade frågor på rådets dagordning.

## Förändringar i vårt närområdessamarbete

Nordiska rådets kontakter med nordvästra Ryssland intensifierades under året och samarbetet med Baltiska församlingen konsoliderades. Förutom deltagande i varandras sessioner och samråd mellan presidierna hölls möten på utskottsnivå. I december arrangerades t.ex. en konferens om energipolitik i Europa av fackutskotten i Nordiska rådet, Baltiska församlingen och Benelux parlamentariska församling.

Den 1 januari 2005 blev de baltiska länderna medlemmar i Nordiska Investeringsbanken. Frågan om de baltiska ländernas deltagande i andra nordiska institutioner diskuteras fortgående. Under 2004 utarbetades också nya strategier för samarbetet med nordvästra Ryssland och med Estland, Lettland och Litauen, allt i syfte att anpassa samarbetet efter förändringar i omvärlden. Detta arbete kommer att fortsätta i takt med förändringarna i vår omvärld.

Den Nordliga dimensionen, och särskilt parlamentarikernas roll i denna, var huvudtemat när politiker från Norden, Baltikum och Ryssland samlades till ett möte i Helsingfors i april 2004. Vikten av att ge den Nordliga dimensionen politisk substans och ett konkret innehåll underströks. Vid mötet framställdes också krav på en permanent finansiering för att stärka dimensionen. En konklusion från mötet var att ett samarbete med Ryssland är angeläget inom många områden, inte minst för en fortsatt positiv och demokratisk utveckling.

## Handfast nordisk politik

Miljöfrågorna kring Östersjön, Barentsregionen och Arktis är tunga frågor i Nordiska rådets framtida arbete liksom välfärdsfrågor och åtgärder mot alkohol och drogmissbruk. Den nordiska välfärdsmodellen står inför betydande utmaningar. I en ny bok, "Hur mår den nordiska välfärden", har Nordiska rådet och Nordiska ministerrådet samlat nordisk kunskap och nordiskt nytänkande kring hotet mot våra framtida välfärdssamhällen. Under det första halvåret 2005 kommer boken att presenteras vid en rad möten runtom i Norden och förhoppningsvis väcka frågor och stimulera till debatt i länderna.

Kampen mot alla former av gränshinder fortsätter under de kommande åren.

De nordiska ländernas politik är inte längre en intern nordisk fråga utan i hög grad ett samspel med övriga Europa och EU, oavsett medlemskap eller inte, och det ligger i ländernas intresse att samarbeta. Partigruppernas samarbete i rådet har blivit allt viktigare, politiken har blivit mer resultatinkriktad och besluten bättre förberedda.

## 2 Sveriges delegation

### Delegationen och dess arbetsutskott

Nordiska rådets svenska delegation består av 20 medlemmar och 20 suppleanter. Delegationens sammansättning framgår av *bilaga 1*.

Delegationens ordförande har under året varit Gabriel Romanus (fp), tillika Nordiska rådets president, och vice ordförande Anita Johansson (s), tillika Nordiska rådets vice president. I arbetsutskottet har, förutom ordförande och vice ordförande, Kent Olsson (m), Reynoldh Furustrand (s), Tuve Skånberg (kd) och Lennart Gustavsson (v) ingått. Delegationen har under verksamhetsåret hållit sju möten och arbetsutskottet sju möten.

### Uppföljning och förankring av Nordiska rådets rekommendationer

Huvudfrågan vid delegationens möten har även detta år varit uppföljningen av Nordiska rådets rekommendationer och interna beslut samt förankringen av de nordiska frågorna i riksdagen. I enlighet med föregående år har delegationen som ett led i arbetet för att förankra det nordiska samarbetet i riksdagen och för att driva på genomförandet av rådets rekommendationer utsett särskilt ansvariga medlemmar i delegationen för varje rekommendation och internt beslut. Vid delegationens möte den 13 oktober lämnade "rapportörerna" en redogörelse för initiativ som tagits med anledning av rekommendationerna. Delegationens ordförande och vice ordförande har även i brev erbjudit sig att för riksdagens utskott göra en föredragning om aktuella nordiska frågor.

### Dialog med den nordiska samarbetsministern

Delegationen har under året följt samarbetet inom Nordiska ministerrådet genom en fortlöpande dialog med den nordiska samarbetsministern Berit Andnor och statssekreterare Stefan Noreén om aktuella frågor på regeringssidan. Delegationen har även tillsammans med samarbetsministern diskuterat behovet av att minska antalet rekommendationer, vilket ställer krav på "vassare" rekommendationer och en bättre uppföljning och förankring av de rekommendationer som antas. Detta gav ett tydligt utslag vid den 56:e sessionen med ett stort antal avskrivna gamla rekommendationer och ett begränsat antal nya rekommendationer. Delegationen har vid dialogen med samarbetsministern understrukit att det minskade antalet rekommendationer förutsätter att rådets rekommendationer snabbt genomförs och att detta även avspeglar sig i den samnordiska budgeten.

## Dialog med talmännen

Under året har delegationen fortlöpande informerats om de samtal som förts mellan stortingspresident Jørgen Kosmo, som företrädare för talmännen för de nordiska ländernas parlament, och Nordiska rådets president Gabriel Romanus, som företrädare för Nordiska rådets presidium, om förankringen av det nordiska samarbetet i de nationella parlamenten, kostnaderna för Nordiska rådet samt det framtida parlamentariska samarbetet i norra Europa.

En annan viktig fråga i dialogen med talmännen har varit de nationella fackutskottens deltagande i det nordiska samarbetet. En konferens om kvalitet i nordiska skolor i början av året är ett gott exempel på samarbete med de nationella fackutskotten, i detta fall utbildningsutskotten, och förankring av de nordiska frågorna i de nationella parlamenten.

## Nordiskt patentinstitut

Delegationen har under året engagerat sig i frågan om inrättande av ett nordiskt patentinstitut med anledning av en föredragning av Patent- och registreringsverkets generaldirektör Gun Hellsvik. Delegationen väckte ett medlemsförslag i Nordiska rådet om inrättande av ett nordiskt patentinstitut som behandlades av Nordiska rådets näringsutskott. Delegationen kunde med beklagande konstatera att förslaget inte utmynnade i någon rekommendation då Finland valde att ställa sig utanför ett sådant samarbete.

## Människohandel för sexuellt utnyttjande

Mot bakgrund av ett initiativ från riksdagsledamöterna Lars U Granberg och Maria Öberg arrangerade svenska delegationen tillsammans med Nordiska rådets medborgar- och konsumentutskott ett seminarium för unga parlamentariker i Barentsregionen om människohandel för sexuellt utnyttjande den 23–25 mars 2004 i Piteå. Seminariet var ett arrangemang inom ramen för det nätverk av unga parlamentariker i Barentsregionen som etablerades år 2001. Deltagarna i seminariet antog en deklARATION vars innehåll framgår av *bilaga 2*. Som ett direkt resultat av detta seminarium, och det seminarium som Nordiska rådets medborgar- och konsumentutskott arrangerade i samband med Nordiska rådets temamöte om den nordliga dimensionen i ett utvidgat EU, bildades på initiativ av Lars U Granberg och Lennart Gustavsson ett manligt nätverk mot människohandel för sexuellt utnyttjande. Delegationen hälsade initiativet med glädje och har beslutat att stödja nätverkets vidare arbete.

## Delegationens informationsverksamhet

*Nordiska rådets journaliststipendium* som utdelas årligen har inrättats för att ge journalister möjlighet att undersöka och rapportera om förhållanden i de nordiska länderna och om det nordiska samarbetet. I enlighet med beslut av Nordiska rådets presidium hade Nordiska rådets journaliststipendium år 2004 som tema ”Regionernas Europa efter EU:s utvidgning – ur ett nordiskt perspektiv”. Stipendiesumman var för Sveriges del DKK 90 000 och den delades av sex journalister för reportage eller studier knutna till detta tema.

Svenska delegationen har under verksamhetsåret fortsatt sitt nära samarbete med *Norden i fokus*, det nordiska informationsfönstret i Stockholm. I anslutning till Nordiska rådets 56:e session i Stockholm arrangerades ”Norden i Stockholm” i samarbete mellan Norden i fokus, Nordiska rådets svenska delegation och Föreningen Norden. Under dessa dagar lyftes bl.a. de nordiska pristagarna fram vid seminarier och arrangemangen avslutades med den stora multietniska konserten ”Crossroads”.

På informationssidan samverkar delegationen också med *Föreningen Norden* genom ett särskilt samarbetsavtal. Det nordiska samarbetet har en stark folklig förankring och samarbetet med frivilligorganisationerna är en viktig del där Föreningen Norden av naturliga skäl intar en särställning.

*Hallå Norden* är en informationstjänst som hjälper människor som hamnat i kläm mellan de nordiska ländernas regelverk och som informerar om vad som gäller vid flyttning, studier eller arbete i ett annat nordiskt land. Genom regelbundna rapporter från Hallå Norden får delegationen information om de problem människor stöter på när de rör sig över de nordiska gränserna. Hallå Norden samarbetar även med de gränsregionala informationstjänsterna.

## Övrigt

Delegationen har även under året mött representanter för de politiska ungdomsförbunden för en dialog om viktiga nordiska samarbetsfrågor samt fått en fördragning från den i Stockholm stationerade nordiska institutionen Nordregio om den socioekonomiska utvecklingen i Norden och Europa med perspektiv på utmaningarna efter EU/EES-utvidgningen.



### 3 Samarbetet i Norden och i norra Europa

Inom Nordiska rådet råder stor enighet om att det nordiska samarbetet måste utvecklas med hänsyn till de förändringar som sker i Europa och de nya krav som ställs av den sociala, ekonomiska, tekniska och – inte minst – miljömässiga utvecklingen i vår del av världen. Den viktigaste förändringen som har skett de senaste åren är utvidgningen av Europeiska unionen. Utvidgningen innebär att alla stater kring Östersjön utom Ryssland nu är anslutna till unionen. Detta påverkar vårt samarbete med Baltiska församlingen, men även samarbetet med nordvästra Ryssland och med övriga Östersjöstater.

Under 2004 har diskussioner förts i olika forum för att starta en process för att anpassa Nordiska rådets arbete till förändringar i omvärlden.

#### Samarbetet med Baltiska församlingen

Sedan de baltiska staterna fick sitt oberoende har Nordiska rådet inlett ett nära samarbete med dem, syftande bl.a. till att stödja den demokratiska parlamentariska utvecklingen i dessa länder. Genom bildandet av Baltiska församlingen fick samarbetet fastare former, och efter EU-utvidgningen har rådet och Baltiska församlingen tillsatt en gemensam arbetsgrupp för att överväga hur samarbetet bäst bör utformas i det nya läget.

I slutet av april 2005 kommer ett gemensamt möte mellan Baltiska församlingen och Nordiska rådet att hållas i Pärnu, Estland. Avsikten är att då ta ställning till de fortsatta samarbetsformerna. Redan nu står det klart att de bägge organisationerna önskar ett fördjupat samarbete mellan de bägge organisationernas fackutskott och också mellan nämnda fackutskott och de nationella parlamentens fackutskott i konkreta sakfrågor. Samarbetet med de baltiska staterna ingår naturligtvis också som en del i en strategi för utvecklingen av det parlamentariska samarbetet i norra Europa och Arktis i stort. Samarbetet med nordvästra Ryssland ingår också i denna strategi.

#### Samarbetet med länderna kring Östersjön

Vid den parlamentariska Östersjökonferensen i Bergen i september 2004 uppdrogs åt konferensens permanenta kommitté att närmare utreda hur den parlamentariska dimensionen av Östersjösamarbetet bäst bör utformas i framtiden. Vid konferensen framfördes tanken på ett parlamentariskt partnerskap för norra Europa genom utveckling av Östersjösamarbetet.

För att arbeta vidare med dessa frågor tillsattes en särskild arbetsgrupp i Nordiska rådet, den s.k. Framtidsgruppen. Frågorna diskuterades också vid en rundabordskonferens i samband med Nordiska rådets session den 1–3 november 2004, vid vilken representanter för berörda organisationer och för Euro-

paparlamentet deltog. Förhoppningen är att kunna presentera ett förslag under 2005. Utan att föregripa detta kan dock konstateras att det råder enighet om att Nordiska rådet, med utgångspunkt i Helsingforsavtalet, bör vara en motor när det gäller att driva på för ett ökat parlamentariskt inflytande både i Östersjösamarbetet, i det arktiska samarbetet och i nordliga Europa över huvud taget.

## Dialogen med parlamentspresidenterna

Nordiska rådets president och presidium har under 2004 fört en dialog med de nordiska parlamentens talmän. En viktig fråga har varit hur arbetet i olika samarbetsorgan i vår del av världen skall kunna samordnas så att våra resurser används effektivt.

När det gäller Nordiska rådets interna arbete är det främst två krav som har framgått av diskussionen och dialogen med parlamentspresidenterna:

1. En bättre förankring i de nationella parlamenten av det nordiska samarbetet, bl.a. genom ökat samarbete och informationsutbyte mellan Nordiska rådets fackutskott och relevanta utskott i de nationella parlamenten.

2. En effektivisering av rådets arbete som frigör resurser för mer flexibla insatser, som tar hänsyn till den förändrade samarbetssituationen och som involverar de nationella parlamentens fackutskott i samarbete mellan de nordiska länderna och med övriga Östersjöstater.

När det gäller den första punkten anser delegationen att det i första hand är en uppgift för Nordiska rådets medlemmar och suppleanter. Delegationen har också utvecklat, såsom tidigare nämnts, nya former för att bevaka att de nordiska frågorna får den plats i det nationella arbetet som borde vara självklar med tanke på deras betydelse för medborgarna och med tanke på det starka stöd som finns för nordiskt samarbete i befolkningarna.

Genom den reform av rådets utskottsorganisation som genomfördes för några år sedan har möjligheterna till personsamband mellan de nationella utskotten och rådets utskott ökat. Förhoppningen är att det skall leda till en bättre nationell förankring av rådets arbete. Värdet av samarbetet mellan fackutskotten i de nordiska länderna och Nordiska rådets utskott kan inte nog understrykas. En genomgång av handlingarna visar dock att nordiska frågor behandlas oftare än vad som ibland sägs, t.ex. under hösten 2004 ett tjugotal gånger i kammardebatter och frågor.

## Årligt program

I samarbete med ministerrådet och regeringarna arbetas också med en starkare koncentration av rådets arbete. Därför utarbetas årliga program för Nordiska rådet som är vägledande för hela organisationen. Antalet rekommendationer har successivt minskat under de senaste sessionerna, samtidigt som politiskt tryck från rådet har bidragit till att ministerrådet och regeringarna lagt ökad vikt vid att föra arbetet med att avlägsna gränshinder framåt. Rådet strävar

också efter att begränsa antalet stora möten till förmån för möten mellan utskott och arbetsgrupper som har att behandla konkreta sakfrågor. Vidare eftersträvas en bättre koordinering med arbetet i de nationella parlamenten för att möjliggöra för dem som är engagerade i det nordiska samarbetet att också göra en fullvärdig insats i sitt nationella parlament.

## 4 Gränshinder i Norden

Under flera år har Nordiska rådet uppmärksammat de gränshinder som trots de omfattande nordiska avtalen försvårar rörligheten mellan länderna. Inträde i EU respektive EES har inte, som många trott, alltid medfört lösningar på dessa problem. Varje år är det mer än 40 000 människor som flyttar eller pendlar mellan de nordiska länderna. Omkring 250 000 medborgarskap i ett nordiskt land är bosatta i ett annat nordiskt land och det är många som kan vittna om att det finns byråkratiska hinder som borde vara möjliga att lösa så att vi lättare kan röra oss i Norden.

### Norrbackrapporten – Nordbors rättigheter

1998 inrättades en informationstjänst, Hallå Norden, i huvudstäderna som ger råd och vägledning för nordbor som upplever sådana hinder. Men dess möjligheter att agera ansågs inte tillräckliga, och regeringarna tillsatte en särskild utredare, ambassadör Ole Norrback, tidigare nordisk samarbetsminister i Finland. Norrback presenterade sin rapport med rubriken ”Nordbors rättigheter”. Han drog slutsatsen att de flesta problemen har skapats av skillnader i beskattningen, i de sociala välfärdsstrukturerna, särskilt vad gäller pensioner och familjepolitik, samt inom utbildningsområdet.

### Katalog över åtgärder

Ministerrådet presenterade till sessionen 2002 ett förslag med en katalog över de åtgärder man avsåg att vidta för att följa upp rapporten. Presidiet erinrade i sitt betänkande över ministerrådsförslaget om rådets tidigare rekommendation om ökad rörlighet över gränserna där vikt lades vid att myndigheternas besked till medborgarna måste bli bindande. De nordiska avtalens styrka och svaghet borde vara kända av myndigheterna och information härom vidareföras till medborgarna.

I debatten vid sessionen 2002 lovordades Norrbacks rapport och regeringarna uppmanades att snabbt vidta åtgärder för att förverkliga de förslag som presenterats såsom mycket viktiga för medborgarna och för det nordiska samarbetets trovärdighet. I en rekommendation föreslogs att de nordiska avtalen på arbetsmarknadsområdet borde ändras så att icke-nordiska medborgare med permanent uppehållstillstånd i ett nordiskt land får samma rättigheter som nordiska medborgare samt att lagstiftningen om gränsöverskridande betalningar inom Norden borde ändras i syfte att nivån på avgifterna skall vara densamma som inhemska betalningar.

## Särskild representant för borttagandet av gränshinder

För att åstadkomma kraft i förändringsarbetet och sätta politisk fokus på konkreta juridiska och administrativa lösningar utsåg samarbetsminister Berit Andnor, ordförande i Nordiska ministerrådet för 2003, den förre danske statsministern Poul Schlüter som ordförandeskapets särskilde representant i arbetet med borttagande av gränshinder i Norden. Poul Schlüter presenterade sin med spänning emotsedda rapport "Fjernelse af graensehindringer i Norden" vid 55:e sessionen. Hans arbete har fortsatt under det isländska ordförandeskapet 2004 och skall också fortsätta under det danska ordförandeskapet 2005.

Till 56:e sessionen i Stockholm 2004 presenterade Schlüter en ny rapport som visade på åtskilliga framsteg jämfört med tidigare år. Näringsministrarna har gjort en katalog över konkreta gränshinder för det nordiska näringslivet och fortsatt att koncentrera sig på möjligheterna att skapa en nordisk riskkapitalmarknad. På detta område finns en lång rad svårigheter, t.ex. dubbelbeskattning av investeringar. Näringsministrarna föreslår ett nordiskt samarbete kring kompetensbevis för kranförare, auktorisation för sprängningsexperter samt även för elmontage så att godkännande i ett nordiskt land gäller i alla.

## Uppnådda resultat

Ministrarna med ansvar för folkbokföring har undertecknat en överenskommelse som gör det lättare och snabbare för flyttande nordbor att få ett personnummer vid flyttning till annat nordiskt land. Undervisningsministrarna har undertecknat ett nytt gymnasieavtal och en ny nordisk deklaration om ömsesidigt erkännande av högre utbildningar.

Som exempel på uppnådda resultat kan också nämnas en uppdaterad nordisk trygghetskonvention och att man arbetar med en uppdatering av konventionen om socialt bistånd och sociala tjänster. Ett nytt konventionsförslag väntas under det danska ordförandeskapet. Frågan om revision av reglerna för barnledighet skall också tas upp på nytt av de nordiska socialministrarna. Arbetsmarknadsministrarna har övervägt möjligheten att inkludera utomnordiska medborgare med permanent uppehålls- och arbetstillstånd i avtalet om den gemensamma nordiska arbetsmarknaden. Det rör sig om ett stort antal, 760 000, men dessvärre fann ministrarna inte grundlag att utvidga personkretsen då de ansåg att det skulle innebära en mer liberal behandling av dem än medborgare i de nya EU-länderna så länge dessa var omfattade av övergångsregler i fyra nordiska länder. Internordisk arbetsförmedling på Internet har genomförts som en teknisk studie, och Öresundsområdet blir testområde. Försök att få till stånd en nordisk harmonisering av arbetslöshetsförsäkringsystemen har ännu inte lyckats, utan man har fått nöja sig med en förstärkning av informationstjänsten Hallå Norden i syfte att informera medborgarna om de olika systemen i våra länder.

Ett bilateralt skatteavtal mellan Danmark och Sverige undertecknades av finansministrarna under förra sessionen och bör kunna undanröja ett viktigt gränshinder i Öresundsregionen. Avtalet fokuserar på och löser viktiga problem för arbetskraftspendlarna, t.ex. att kostnaden för resan över Öresundsbron blir avdragsgill samt att pensionsförsäkringarna från hemlandet/bostadslandet kan tas med till arbetslandet och fortsatt vara avdragsgilla mot inkomsten. Finansministrarna har beslutat att upprätta ett s.k. nordiskt virtuellt skattekontor som ett kompetensorgan för internordiska skatteärenden och dessutom en skatteportal på Internet för att ge snabb och korrekt information om skatteförhållanden. Det bör noteras att Nordiska rådet ville gå längre och upprätta ett fysiskt skattekontor. Det kvarstår dock frågor som kräver ändring av själva skatteavtalen. En omfattande lista över problem med bl.a. inkomst- och pensionsbeskattning har förelagts finansministrarna som påbörjat överläggningar därom.

De höga bankavgifterna för överföringar mellan länderna har man inte lyckats hitta en lösning på, vilket är beklagansvärt med tanke på att det har stor betydelse både för enskilda och för små och medelstora företag. Ministern har dock antagit en deklaration att överföring av pengar över nordiska gränser skall ta högst tre bankdagar att genomföra.

Sedan 2003 kan isländskt namnskick kostnadsfritt användas i Sverige. I Danmark utreds frågan och förhoppningen är att man skall följa det svenska exemplet.

Poul Schlüter framhåller i sin rapport att gränshinder inte kan avlägsnas en gång för alla. I moderna dynamiska samhällen kommer det att uppstå nya gränshinder. Därför måste arbetet föras vidare och gränshinder blir en permanent punkt på ministerrådets dagordning. Arbetet med att eliminera gränshinder är viktigt både för medborgare och för företag mot bakgrund av den ständigt ökande internationella konkurrensen. För Nordiska rådets del står därför avlägsnandet av gränshinder i Norden fortsatt högt på dagordningen.

## Särskild gränsregional enhet

För att samordna det vidare arbetet mellan Nordiska ministerrådet, Hallå Norden och de olika gränsregionala kommittéerna har en särskild gränsregional enhet inrättats vid ministerrådets sekretariat. Denna skall nu enligt den danske samarbetsministern bli ett permanent gränspolitiskt sekretariat under generalsekreterarens direkta ledning. Samarbetsministern avser att utvidga avskaffandet av gränshinder till att gälla hela Östersjöområdet.

## Gränshinderdebatten vid 56:e sessionen

I debatten om gränshinder under sessionen 2004 lovordades Poul Schlüters insatser av bl.a. samarbetsminister Berit Andnor, som framhöll att han genom sitt engagemang bidragit till att sätta dessa frågor högt på dagordningen.

Skatteavtalet mellan Danmark och Sverige har redan förenklat och skapat större klarhet för många arbetspendlare. Men det finns skillnader i lagstiftningen mellan de nordiska länderna som handlar om att man valt olika politiska lösningar t.ex. när det gäller socialförsäkringarna. Något vi måste leva med eftersom vi inte har fullständig regelharmonisering. Regeringarna har dock ambitionen att förhindra att nya gränshinder uppstår genom samarbete inför beslut när det gäller EU-direktiv, men också när det gäller implementeringen.

Andra frågor som togs upp i debatten var teletaxorna i Norden utifrån en rapport från konkurrensmyndigheterna om de nationella telefonmarknaderna. Rapporten har visat att priserna på teletjänster saknar alla proportioner i förhållande till de kostnader bolagen har.

Bolagen missbrukar sina partiella monopolställningar, som fortfarande existerar trots de liberaliseringar som ägt rum. Sålunda är ett 3-minuters samtal från Island till Sverige dubbelt så dyrt som motsvarande samtal från Sverige till Island. Visionen måste vara en integrerad telefonmarknad där priset är detsamma oavsett om man ringer till sin granne på nästa gata eller grannen i ett annat nordiskt land.

## Informationsutbyte

De nordiska ekonomi- och finansministrarna har, i enlighet med ett förslag från Nordiska rådet, som det första ministerrådet ingått ett avtal med syftet att undgå skadlig skattekonkurrens. En av de viktigaste artiklarna i avtalet specificerar att information om förestående skatteändringar förmedlas till de avtalade personerna i de övriga nordiska länderna så tidigt som möjligt. Ett förslag har inlämnats till Nordiska rådets presidium om en rekommendation att ett motsvarande avtal om informationsutbyte ingås för alla ministerråd.

## 5 Alkoholpolitik i Norden

På initiativ av rådets vice president Anita Johansson anordnades en debatt om alkoholpolitik i Norden i samband med rådets 56:e session. Avsikten var bl.a. att understryka att alkoholfrågan i första hand är en folkhälsofråga. De nordiska social- och hälsoministrarna var inbjudna att delta i debatten.

### Sverige

Då den svenske ministern inte kunde närvara utsåg regeringen Margareta Israelsson som sin representant. Hon välkomnade den alkoholpolitiska strategi som de nordiska social- och hälsoministrarna enats om när det gällde de gemensamma nordiska insatserna samt åtgärderna för att höja minimiskatterna och halvera införselkvoterna inom EU. Hon erinrade om att alkoholkonsumtionen i Sverige ökat med 30 % sedan 1996. Regeringen arbetade för att EU 2005 skall anta en gemensam strategi för att minska alkoholens skadeverkningar. I Sverige vill man ha förebyggande insatser, däribland ändrade attityder, minskade skatteskillnader, stopp på rattfylleriet, inklusive alkohol på nya bilar senast 2012, samt alkoholrelaterad brottsbekämpning, bl.a. skärpta straffskalor och särskilda tull- och polisgrupper.

Gabriel Romanus erinrade om att de nuvarande problemen med alkoholförseln till stor del kunde förklaras av att det nordiska samarbetet inte fungerade hösten 1996. Avsaknaden av ett gemensamt uppträdande i EU har påverkat våra möjligheter att bedriva en mer restriktiv alkoholpolitik. Den omfattande gränshandeln är nyckelfrågan då den pressar ned skatterna och ökar konsumtionen och skadorna. En modern alkoholpolitik är enligt hans uppfattning en politik i samklang med modern forskning. Forskningen säger mycket tydligt att skatter, tillgänglighet och åldersgränser är de mest verksamma medlen generellt sett.

### Island

Islands hälso- och socialminister utgick från de nordiska ministrarnas deklARATION och noterade att man nu satt den ökande alkoholkonsumtionen på dagordningen som en viktig punkt och enats om en deklARATION. Därigenom har det nordiska samarbetet visat sin legitimitet på ett sätt som märks. Bara i Island har alkoholkonsumtionen ökat med gott och väl 40 % de senaste 10 åren. Marknadsföringen har blivit mer aggressiv och syftar till att göra alkohol till en naturlig del av vardagslivet. Det ställs också krav på att alkohol skall kunna säljas i livsmedelsaffärer och att åldersgränsen skall sänkas. Myndigheterna har hamnat på defensiven. Men den restriktiva alkoholpolitiken har gett resultat i de nordiska länderna och detta faktum bör vi göra andra



länder och EU uppmärksamma på. Hittills har de registrerade hälsomässiga och sociala konsekvenserna av alkoholbruk varit mindre än på andra platser i Europa. Ökad alkoholkonsumtion kommer i framtiden att leda till ökade utgifter på hälsovårdsområdet och möjligtvis ökad beskattning för att finansiera hälsovården.

## Danmark

Den danske trafikministern försvarade skattenedsättningen med önskan att minska den tysk-danska gränshandeln med alkohol, och det ansåg han att man lyckats med, även om 30 % av den alkohol som konsumeras i Danmark fortfarande är köpt i utlandet. Danmark tillhör fortfarande de dyraste länderna när det gäller alkoholbeskattning. En hög avgiftsnivå kan bara upprätthållas genom ett gemensamt EU-initiativ. Danmarks liberala alkoholpolitik bygger på att man när det gäller vuxna människor tror mer på information och upplysning än förbud och restriktioner. Danskarna skulle t.ex. inte kunna leva med ett systembolag eller vinmonopol.

## Norge

Den norske ministern framhöll att ambitionen inte är att utveckla en gemensam nordisk alkoholpolitik, men en nordisk framstöt för att påverka de internationella ramvillkoren medverkar till att avgöra vilken politik man kan föra i Norden. Enligt WHO är alkohol den tredje största hälsoriskfaktorn i världen, och de nordiska länderna skall försöka få alkohol uppsatt på dagordningen i WHO:s generalförsamling. I EU behandlas alkohol enligt principen om den inre marknaden, där varor och tjänster kan röra sig utan onödiga handelshinder. EU-rätten öppnar för att vi kan argumentera för behovet av alkoholpolitiska åtgärder under hänvisning till folkhälsan. Enligt den nya EU-grundlagen skall EU:s kompetens på folkhälsoområdet utvidgas, och alkohol och tobak nämns särskilt. I debatten påpekades att en avsevärd attitydförändring fått framgångsrikt genomslag internationellt när det gäller tobak. Tobakspreventionen har lyckats tack vare ett tydligt folkhälsooperspektiv.

## Finland

Finlands finansminister påpekade att de nordiska finansministrarna redan den 18 maj beslutat att agera gemensamt gentemot EU och kräva att nollskattesatsen avskaffas och att minimiskatterna på alkohol höjs. Finland hade fattat sitt beslut om sänkning av alkoholskatten med ca 33 % i första hand för att förhindra en mycket stark och ökad reseinförsel och illegal handel.

## Färöarna

Färöarnas socialminister uttryckte sin tillfredsställelse över att man lyckats ta ett första steg mot att formulera en samnordisk alkoholpolitisk strategi enligt vilken de nordiska länderna samlar sig kring en nordisk alkoholpolitik grundad på folkhälsa och socialpolitiska prioriteringar framför ensidiga marknadssynpunkter. På Färöarna är man i färd med att formulera en nationell folkhälsopolitik och där ingår alkoholpolitiken som en av de centrala punkterna. EU:s utvidgning har medfört begränsat handlingsutrymme att bedriva en nationell alkoholpolitik. Färöarna har ett offentligt monopol med ett fåtal säljställen. Ingen alkohol distribueras i vanlig detaljhandel och ingen marknadsföring av alkohol är tillåten, inte ens av öl och vin. Åldersgränsen för att köpa alkohol är 18 år. Denna restriktiva lagstiftning är tillsammans med frivilligorganisationernas upplysningsarbete en av huvudorsakerna till att Färöarna de senaste 12–14 åren inte haft någon nämnvärd ökning av alkoholkonsumtionen.

*Debatten i sin helhet återfinns i det tryckta protokollet från sessionen.*

## 6 Den Nordliga dimensionen i ett utvidgat EU, temamöte

Nordiska rådet arrangerade den 14–15 april 2004 i Helsingfors ett temamöte om den Nordliga dimensionen i ett utvidgat EU med deltagande av Nordiska rådets medlemmar, andra nordiska parlamentariker, parlamentariker från de baltiska länderna och Ryssland, Europaparlamentariker samt inbjudna gäster. Temamötet var fokuserat på parlamentarikernas roll i detta samarbete.

Temamötet bestod dels av plenarmöten, dels av seminarier arrangerade av Nordiska rådets presidium och utskott om aktuella frågor inom ramen för den Nordliga dimensionen. Seminarierna intog en central roll vid temamötet och har följts upp med olika initiativ av presidiet och utskotten. Seminariernas teman var:

- A Knowledge-based Region
- The Conditions for Social and Economic Development
- The Northern Dimension Partnership in Public Health and Social Wellbeing
- Industrial Development in the Baltic Sea Region
- Cooperation on Environmental Projects including the Role of NGO's and Parliamentarians
- Trafficking in Human Beings in an Enlarged EU.

Dagarna innan temamötet öppnades krävde tre av Nordiska rådets presidenter, Gabriel Romanus, president år 2004, Inge Lønning, president år 2003 och Outi Ojala, president år 2002, i ett upprop som publicerades i nordiska dagstidningar att människohandel för sexuellt utnyttjande kraftfullt måste motverkas. Efter temamötet bildades riksdagens manliga nätverk mot människohandel för sexuellt utnyttjande på initiativ av Lennart Gustavsson och Lars U Granberg.

Vid temamötet underströks behovet att den nordliga dimensionen ges ett konkret politiskt innehåll och att samarbetet med Ryssland bör förstärkas. Det framfördes även krav på en permanent finansiering av den nordliga dimensionen. Från rysk sida uttalades vid mötets inledning att man dittills sett alltför få resultat och för liten effekt i Ryssland av handlingsplanen för den Nordliga dimensionen. Från ministerrådets sida framhölls att 20 % av ministerrådets budget gått till projekt i Baltikum och nordvästra Ryssland och att det fanns en tydlig politisk enighet om att öka insatserna i nordvästra Ryssland och förstärka det politiska samarbetet med de baltiska staterna.

Vid temamötets avslutning lyftes frågan om grundandet av en parlamentarisk dimension för den Nordliga dimensionen fram. Ett förslag var att vidareutveckla den parlamentariska Östersjökonferensen (BSPC) till en parlamentarisk dimension för den Nordliga dimensionen. ”En parlamentarisk dimension för den Nordliga dimensionen behövs såväl för att lyfta fram centrala projekt och samarbetsfrågor som för att effektivisera uppföljningen av den genomförda politiken.”

## 7 Nordiska rådets 56:e session i Stockholm den 1–3 november 2004

### Session med nya arbetsformer

Den 56:e sessionen bjöd på flera nya inslag och arbetsformer. Såsom tidigare redogjorts för hölls en särskild debatt om alkoholen och dess skadeverkningar i vilken de nordiska hälso- och socialministrarna deltog. Internationella gäster, förutsatt att de var parlamentariker, gavs möjlighet att delta i såväl generaldebatten som i sakdebatterna. Tidigare har de inbjudna gästerna varit hänvisade till hälsningstal vid själva öppnandet av sessionen. Flera av de ryska gästerna och presidenten för Baltiska församlingen utnyttjade denna möjlighet att delta i sakdebatten.

Förutom plenarförsamlingens möten äger ett stort antal formella och informella möten rum under en session. Kontakter skapas och nätverk bildas för framtida samarbete. Till de stående inslagen under en session hör presidiets möten med stats- och utrikesministrarna liksom utskottens möten med fackministrar.

Diskussioner och samtal förs med de inbjudna gästerna om fortsatt framtida samarbete. I möten med Federationsrådet, Statsduman och Nordvästrysslands parlamentariska församling framfördes från rysk sida önskemål om konkret samarbete på olika politikområden. Nordiska rådets och Baltiska församlingens presidier kom överens om att försöka dra in de nationella parlamentens utskott i sitt samarbete.

### Generaldebatt – Statsministrarnas redogörelse

Generaldebatten med statsministrarnas redogörelser kom till stor del att koncentreras kring EU:s utvidgning och den nya situation som uppstått sedan Estland, Lettland och Litauen inträtt som medlemmar i EU.

Danmarks statsminister Anders Fogh Rasmussen erinrade om att Norden utan gränser är ett genomgående tema för det danska ordförandeskapet. Öppningen av Öresundsbron har visat att det fortfarande finns alltför många barriärer trots många års nordiskt samarbete och EU:s inre marknad. Han lovordade Poul Schlüters arbete med att identifiera och bekämpa barriärer, vilket kommer att fortsätta under det danska ordförandeskapet med fokus på gränshinder för små och medelstora företag. Statsministern betonade vikten av att bevara Nordens internationella konkurrensposition, som utvecklats positivt sedan mitten av 1990-talet. Det nordiska samarbetet måste vara resultatorienterat och relevant. Slutligen ansåg han att vi borde undersöka om vi på ett bättre sätt än i dag kan dra in ett land som Vitryssland i ett samarbete, t.ex. genom stöd till demokratiutveckling.

Statsminister Göran Persson underströk att Norden står sig väl vid en internationell jämförelse. Vi har valt en samhällsmodell i Norden med rätt så höga skatter – för att inte säga mycket höga skatter – och en stor gemensam sektor. Trots kritik har modellen fungerat mycket väl. Men det går att göra mer, och det går att göra det på ett mer begåvat sätt. Vår samhällsmodell skapar en trygghet i den förändring som pågår. Göran Persson förklarar sin säkerhet i sitt politiska arbete utanför Sverige med att han hämtar sin trygghet i sin kulturkrets och är hemma i Norden. Kanske blir det nordiska samarbetets viktigaste frågor framöver hur vi slår vakt om våra språk, om vår språkliga identitet och vår språkliga tradition, vår kultur och inte bara vår samhällsmodell. Vi lever i en tid då vi får signaler om att läskunskapen minskar, inte därför att barn och ungdomar är mindre begåvade än tidigare utan därför att de använder mindre tid för detta. De använder Internet och håller på med sådant som ofta uttrycks på engelska. Våra språk och vår kulturella identitet är en uppgift som vi kommer att få ägna oss alltmer åt om vi ska hävda ett nordiskt samarbete framöver. Det nordiska samarbetet bärs av denna identitet.

På en fråga om hur Nordiska rådet skall bli en ännu starkare kraft i norra Europa menade Göran Persson att det funnits en överdriven respekt för EU:s utveckling. Ju större EU blir, desto viktigare blir – paradoxalt nog – det nordiska samarbetet. Inom det utvidgade EU kommer det att växa fram olika typer av konstellationer. En sådan grupp kommer att vara den nordiska. Vi samarbetar med balterna, men de kommer inte att ha en nordisk identitet på samma sätt som vi. De har en baltisk identitet och vi samarbetar gärna med varandra. Men det är i den nordiska identiteten vi startar.

Den norske statsministern instämde i att man med ett utvidgat EU och EES ser konturerna av en ökad regionalisering i Europa. Den utvecklingen gör det nordiska och det nordisk-baltiska samarbetet mer relevant. Det är bara genom ett nära samarbete de nordiska länderna kan få politisk tyngd att gå framåt allteftersom det europeiska samarbetet utvidgas. Han tackade också Poul Schlüter för hans arbete för att ta bort gränshindren, särskilt på näringslivets område och uttryckte sin glädje över att det danska ordförandeskapet signalerat att man skall prioritera frågor om kunskap, innovation och avlägsnandet av gränshinder.

I debatten framfördes att det nordiska samarbetet ställs inför nya krav efter EU:s utvidgning. I ett utvidgat EU blir subregionalt samarbete som det nordiska ännu viktigare. Många parlamentariska samarbetsorgan i vårt geografiska område arbetar med i stort sett samma uppgifter, och det finns ett behov av bättre samordning av deras verksamhet. Utan att man ändrar på dagens Nordiska rådet finns ett behov av att ta ett helhetsgrepp på det parlamentariska samarbetet i norra Europa. Ett sätt att uppnå bättre samordning, samtidigt som man behåller Nordiska rådet som ryggraden, är att undersöka möjligheterna att skapa en parlamentarisk dimension för hela norra Europa. Man bör därför ta med sig det bästa i Nordiska rådet, men leta efter andra och bättre sätt att marknadsföra det gemensamma engagemanget för det nordliga Europa.

## Nordiskt samarbete i ett nytt Europa

Poul Nyrup Rasmussen, ordförande för den socialdemokratiska gruppen i Europaparlamentet, som inbjudits som gästtalare vid sessionen, erinrade om att Europa utvecklats i en takt som ingen förutsåg för 50 år sedan. EU är sedan den 1 maj 2004 världens mest omfattande regionala samarbete och utgör nu världens största ekonomi, 10 % större än USA:s ekonomi. Europaparlamentet grupperar sig mer och mer medvetet i politiska grupperingar som man känner från Nordiska rådet. De nordiska socialdemokraterna har placerat sig i en särskild nordisk grupp, och andra partigrupper är i färd med det samma. Han riktade en enträgen uppmaning till samarbete mellan grupperingarna i Europaparlamentet och Nordiska rådet. Tiden har nu kommit för Nordiska rådet att etablera sig tydligare i Bryssel med ett kontor eller annan form av permanent närvaro, som kan förstärka relationerna, transparensen och dynamiken.

## Utrikespolitisk redogörelse

Nordens internationella position behandlades också i utrikesministrarnas redogörelse, som gavs av den isländska finansministern i egenskap av fungerande utrikesminister. För Islands del, som står utanför EU, var det särskilt viktigt med en samtidig utvidgning av EU och EES för att undgå en splittring av den inre marknaden, och genom EES-avtalet både bidrar Island till och drar nytta av den ekonomiska och politiska utvecklingen i de nya medlemsländerna och i övriga EU. Det nordiska samarbetet behövs och skall användas för att öka Nordens inflytande i EU/EES, FN och andra internationella organisationer, där man kan främja typiskt nordiska värderingar som jämställdhet, solidaritet, mänskliga rättigheter och social välfärd och även fredsforskning, medling och krishantering. Genom de baltiska ländernas medlemskap i EU flyttas tyngden i ministerrådets samarbetsprojekt från Baltikum till Nordväst-ryssland och EU:s nya grannländer i öst. Dessutom finns ett nordisk-baltiskt samarbete på ämbetsmannanivå med USA, e-PINE (Enhanced Partnership in Northern Europe), som huvudsakligen avser informationsutbyte för att finna nya samarbets- och biståndsmöjligheter, särskilt vad gäller demokratiska strukturer, säkerhetspolitik och övergången till marknadsekonomi.

I anförandet berördes även frågor om internationell terrorism och spridning av massförstörelsevapen, och här framhölls FN:s centrala roll i kampen mot olika former av terrorism och till stöd för den internationella rättsordningen. Genom Danmarks medlemskap i säkerhetsrådet 2005–2006 har de nordiska länderna en värdefull möjlighet att påverka den internationella kampen mot terrorism.

Samarbetet med de afrikanska länderna är ett centralt element i de nordiska ländernas biståndspolitik och är inriktat mot de fattigaste och bygger på att mänskliga rättigheter, jämställdhet och fungerande styrning är viktiga förutsättningar för politisk, ekonomisk och social utveckling.

## Försvarsministrarnas redogörelse

Det nordiska försvarssamarbetet kännetecknades av god, nära kontakt och mötesverksamhet på alla nivåer. 2004 har varit präglad av konflikterna i Irak, i Afghanistan, på Balkan och i Sudan, där de nordiska länderna är mycket engagerade både militärt och civilt. Under det danska ordförandeskapet har försvarsministrarna mött sin ryske kollega Sergej Ivanov med vilken man dryftat säkerhets- och försvarspolitiska ämnen, och senare den serbiske försvarsministern för att dryfta situationen i Serbien och Montenegro, däribland Kosovo.

Inom försvarssamarbetet har man bl.a. diskuterat samplanering av civila och militära insatser i internationella operationer. Syftet är att stärka samordningen av de militära och civila insatserna i ett konfliktområde för att uppnå en synergieffekt där man satt in militära styrkor från de nordiska länderna. Exempel som Afghanistan, Irak och andra konfliktområden har visat att militära insatser måste gå hand i hand med en parallell insats riktad mot det civila området för att förbättra livsvillkoren och säkerheten.

Nordiskt försvarsmateriellssamarbete äger sedan tio år rum inom Nordac, Nordic Armament Cooperation, som anses ge deltagarländerna stora fördelar såväl ekonomiskt som teknologiskt och industriellt samt vad gäller informationsutbyte. Under 2005 skall man hålla ett seminarium för försvarsmaterielindustrin för att orientera sig om ländernas materielanskaffningsplaner som resultat av de nya försvarsuppgörelserna. Sedan 1997 samarbetar de nordiska länderna om fredsbevarande operationer inom Nordcaps, Nordic Coordinated Arrangements for Peace Support. Ett gott exempel är operationen kring Kabuls internationella flygplats, där Island påtagit sig en ledande roll. I Kosovo samarbetar Finland och Sverige i en multinationell brigad, och i Afghanistan arbetar Finland och Norge tillsammans under brittisk ledning.

Slutligen erinrade den danske försvarsministern om ett initiativ från ett nordiskt försvarsministermöte i september då man beslöt om utveckling och samordning av samarbetet med Albanien, Bosnien och Hercegovina, Kroatien, Makedonien samt Serbien och Montenegro. Sammanfattningsvis ansåg han att det nordiska försvarssamarbetet levde upp till begreppet ”nordisk nytta”, där man tillsammans uppnår mer än var för sig.

## Frågestund med samarbetsministrarna

Även vid 56:e sessionen fortsattes den praxis som grundlagts vid 48:e sessionen med spontana frågor enligt förebild från Sveriges riksdag. Frågorna besvarades av samarbetsministrarna, för svensk del av Berit Andnor.

Svenska rådsmedlemmar ställde frågor som berörde gränshinder mellan nordiska länder, bl.a. om dyra penningtransaktioner och penningöverföringar mellan de nordiska länderna – för andra året i följd till Danmarks regering – om gränshinder vid fordonsregistrering, om interna gränshinder i Danmark, dvs. gentemot Bornholm, om alkoholskatter och alkoholpolitik, om vägförbindelserna mellan Norge och Sverige, om lågt valdeltagande vid EU-val, om

hotet mot den reglerade spelmarknaden och om hjälp till människor med spelberoende. Till samarbetsministern ställdes frågor om finska språkets ställning i Sverige och minimibestämmelser vad gäller minoritetsspråk samt om pornografiseringen av det offentliga rummet.

## Nordiska rådets priser

Den finske författaren Kari Hotakainen fick Nordiska rådets litteraturpris år 2004 för romanen ”Löppgravsvägen”. Han fick det med motiveringen att ”Löppgravsvägen” skildrar upplösningen av det nordiska välfärdssamhället, parodierar och ironiserar sin samtid och inte minst den traditionella mansrollen.

Operakompositören Haukur Tómasson belönades med Nordiska rådets musikpris 2004 för operan ”Gudruns fjärde sång”. Operan om Gudrun är en berättelse hämtad ur den isländska sagokatten Eddan.

Coalition Clean Baltic fick Nordiska rådets natur- och miljöpris. Årets tema var beskydd av den nordiska havsmiljön. Motiveringen var att de på ett föredömligt sätt kopplat samman nordiska, baltiska och andra miljöorganisationer i ett nätverk. Därigenom har man kunnat väcka uppmärksamhet och skapa opinion kring en av Nordens största miljöfrågor, den hotade havsmiljön i Östersjön.

*Den fullständiga texten till debatterna samt frågorna och svaren återfinns i det tryckta protokollet från sessionen.*



## 8 Presidiet, utskotten och kontrollkommittén

I juni 2004 beslöts att etablera ett nordiskt forum för forskning och innovation. Målet är att genom samarbete göra de nordiska länderna mer konkurrenskraftiga inom EU och globalt. Den 1 november undertecknades en ny nordisk överenskommelse om folkbokföring som underlättar för nordiska medborgare att flytta mellan länderna. En ny överenskommelse har också träffats när det gäller erkännande av varandras yrkesutbildning på gymnasienivå. En ny deklARATION angående erkännande av högre utbildning har antagits. I Öresundsregionen har etablerats en elektronisk arbetsförmedling på Internet så att det blir lättare både att söka arbete och att få arbetskraft.

Detta är några exempel på resultat av det nordiska samarbetet. Här nedan redovisas ytterligare åtgärder som vidtagits under året i rådets presidium, fem fackutskott och kontrollkommittén för att främja det nordiska samarbetet.

### Presidiet

Nordiska rådets presidium består av en president och högst tolv andra valda medlemmar som utses av plenarförsamlingen. Varje land och partigrupp bör vara representerade i presidiet. Presidiet är rådets högsta beslutande organ då plenarförsamlingen inte är samlad.

Presidiet bereder övergripande politiska frågor, den allmänna inriktningen och utvecklingen av rådets verksamhet samt tillser att rådets verksamhet samordnas med verksamheten i de nationella parlamenten och internationella organisationer. Presidiet behandlar även budgeten för det nordiska samarbetet samt utrikes- och säkerhetspolitik. Svenska representanter i presidiet har varit Gabriel Romanus, som 2004 också var rådets president, Anita Johansson, som 2004 var rådets vice president, och Kent Olsson.

Prioriteringar under året har varit avlägsnandet av gränshinder och minskad friktion för den fria rörligheten, liksom en starkare förankring av det nordiska samarbetet i de nationella parlamenten. Samarbetet med Baltiska församlingen har också varit högt prioriterat liksom Nordens och det nordiska samarbetets roll i ett nytt Europa. Bättre samarbete för att förhindra människohandel för sexuella ändamål har stått högt på dagordningen. Såsom tidigare nämnts har presidiet också vid ett flertal tillfällen diskuterat det nordiska samarbetets roll i en förändrad omvärld och särskilt då tankarna på ett parlamentariskt partnerskap för norra Europa.

Medlemmar av presidiet har mött representanter för ryska federationsrådet och statsduman och Västnordiska rådet samt deltagit i Baltiska församlingens, Benelux interparlamentariska församling, OSSE:s och British-Irish Interparliamentary Bodys (BIIPB) sessioner och hållit möten med dessa organisationers presidier. Presidiet har även mött representanter för Europaparlamentet och Europarådet.

Nordiska rådets kontakter med nordvästra Ryssland intensifierades under året särskilt genom samarbete med North West Parliamentary Association (NWPA). Under rådets session i Stockholm framfördes från rysk sida önskemål om konkret samarbete inom bl.a. företagsamhet och lokalt självstyre samt bättre möjligheter för ryska ungdomar att studera i de nordiska länderna. I diskussioner mellan EU, Ryssland, Baltikum och Norden vid ett rundabords-samtal framkom förslag om ett parlamentariskt forum för den Nordliga dimensionen.

Viktiga ärenden som presidiet förde fram till sessionen var ministerrådsförslaget om det nordiska samarbetets budget för 2005 samt redogörelsen för planerna för det nordiska samarbetet och två ministerrådsförslag om en strategi för samarbetet med Estland, Lettland och Litauen 2006–2008 respektive samarbetet med nordvästra Ryssland 2006–2008.

## Kultur- och utbildningsutskottet

Inom kultur- och utbildningsutskottets område behandlas frågor rörande kultur, dvs. allmän kultur och konst, ett mångkulturellt och multietniskt Norden, film och medier, språk, idrott, barn- och ungdomskultur samt frivilligsektorn, och dessutom behandlas utbildning, undervisning och forskning. Svenska medlemmar har under året varit Lars Wegendal (ordförande), Heli Berg, Tuve Skånberg samt Nils-Erik Söderqvist.

I samband med utskottets februarimöte hölls en dialogkonferens om *Kvalitet i skolan* med deltagare från de nationella parlamentens utbildningsutskott, lärarföreningar, skolledarföreningar, forskare, elevorganisationer, föräldrar samt deltagare från Baltiska församlingen och Nordiska rådet. Konferensen behandlade det utvecklingsarbete som sker inom skolans område. Mot bakgrund av bl.a. OECD:s Pisaundersökningar diskuterades brister i skolsystemen. En *arbetsgrupp om kvalitet i skolan*, ledd av Nils-Erik Söderqvist, hade arrangerat konferensen. Arbetet med detta ämne fortsatte under året i *arbetsgruppen om Baltikum* med studiebesök i skolor samt ett miniseminarium i Litauen.

Utskottet har under året fortsatt att utveckla samarbetet på *forskningsområdet*. På ett möte under rådets session med Nordiska ministerrådet diskuterades det framtida nordiska samarbetet kring forskning och innovation mot bakgrund av *vitboken Noria* som rekommenderar att ett nordiskt rum för forskning och innovation upprättas i syfte att stärka Norden i den globala konkurrensen. Diskussionen hölls mot bakgrund av att de nordiska näringsministrarna utvecklat ett nytt samarbetsprogram kring innovation som baserats på den innovationsbok som utarbetats under det gångna året.

Ett medlemsförslag om *folkbildning* lades fram mot bakgrund av Nordiska ministerrådets planer på en ny struktur för området och att den stödordning som varit målstyrd till de nordiska blockorganisationerna skulle ändras till att bli projektinriktad genom organisationen Nordiskt nätverk för vuxnas lärande.

Planerna innebär även att Nordens folkliga akademi läggs ned. I medlemsförslaget föreslogs att blockstödet till nordiska frivilligorganisationer skulle bibehållas inom ramen för Nordiska ministerrådets budget och att det skulle tas initiativ till en kvalitetssäkrad utvärdering av Nordens folkliga akademi.

Flertalet i utskottet gick emot medlemsförslaget och stödde i stället ministerrådets planer. Mindretalet i utskottet reserverade sig mot beslutet. Vid sessionen enades dock de båda parterna om en *kompromiss* i form av ett tillägg till utskottets förslag. Presidiet stödde kompromissen och församlingen antog en rekommendation till Nordiska ministerrådet om att de nordiska folkbildningsorganisationerna tilldelas ett verksamhetsbidrag på 1 miljon DKK under 2005 för att underlätta omställningen. En utvärdering skall ske efter ett år för att se om bidragen givit ett nordiskt mervärde. Även organisationen Nordiskt nätverk för vuxnas lärande skall evalueras efter ett år.

Utskottets *arbetsgrupp om en nordisk dimension i lagstiftningen om bioteknologi och bioetik* har under året varit tvärfackligt sammansatt under ledning av Britt Hildeng, Norge. Gruppen förberedde under året ett seminarium som hölls i januari 2005 i samarbete med Nordiska bioetiska kommittén och med deltagande av forskare på området.

*Arbetsgruppen om nordisk grannlands-TV* avslutade vid sessionen sitt arbete med att lägga fram en redogörelse. Gruppen uppfordrade till ett starkare samarbete och ser möjlighet till detta speciellt inom nordisk text-TV och en eventuell barnkanal. Gruppens majoritet ansåg att etablerandet av en överordnad nordisk TV-kanal var alltför kostnadskrävande och därför orealistiskt och bör därmed avslutas. Utskottet ställde sig bakom slutsatserna.

Utskottet har under året diskuterat nordiskt samarbete på *kulturområdet* mot bakgrund av förslaget till Nordiska ministerrådets nya handlingsplan på kulturområdet samt av Nordiska ministerrådets rapport "Nordiska konstrådet – en ny aktör i Nordiska ministerrådets kultursamarbete" som utarbetats av Ann Sandelin på kulturministrarnas uppdrag. Rapporten, som innehåller förslag till strukturförändringar, bl.a. upprättande av ett nordiskt konstråd, diskuterades på ett möte mellan utskottet och de nordiska kulturministrarna under sessionen.

Bland andra frågor som utskottet har behandlat under året återfinns *stadgarna för nordiskt filmpris* och upprättandet av *Östersjöns kulturfond*. Vid sessionen antogs även en rekommendation om inrättandet av en *nordisk-baltisk MBA-utbildning inom design*.

## Välfärdsutskottet

Välfärdsutskottet svarar för ärenden som rör välfärds- och trygghetssystem, social- och hälsovård, handikapp, bostadspolitik, familj, barn och unga samt alkohol och narkotika. Margareta Israelsson har varit den enda svenska medlemmen i utskottet.

Välfärdsutskottet har under året främst arbetat med frågor som rör problematiken omkring den åldrande befolkningen samt hälsovårdssektorns och välfärdssamhällets struktur och finansiering. Detta har man gjort genom att arrangera utfrågningar, dels om äldreomsorgen i Norden, dels om sjukfrånvaron i Norden. Utskottet informerade sig även på plats om den danska äldre vården och den kommande danska kommunreformen.

Utskottet har under året fortlöpande fört en dialog om sina arbetsformer där man uttalat att man i framtiden kommer att fördjupa sig i ett mindre antal frågor och driva dem på ett mera djuplodande sätt för att få bättre diskussioner och beslutsunderlag. Utskottet har även framfört kritik mot ministerrådets svar på de rekommendationer som lämnats på utskottets område, vilka man ansett vara svaga och inte svarat på rekommendationernas uppmaningar.

Som en del av Nordiska rådets temamöte om den nordliga dimensionen arrangerade välfärdsutskottet ett seminarium, The Northern Dimension Partnership in Public Health and Social Wellbeing. Under seminariet behandlades frågorna om spridningen av tuberkulos och hiv/aids i Ryssland – vilket är en angelägen fråga för de nordiska länderna då sjukdomar inte känner några landgränser – spridningen av välfärdssjukdomar som diabetes och överdödligheten i trafiken på grund av alkoholmissbruk.

I samband med utskottets behandling av ett medlemsförslag om att inbjuda de baltiska staterna att delta i Nordiska nämnden för alkohol- och drogforskning (NAD) hade utskottet bjudit in en representant för nämnden till sitt möte i Mariehamn för att höra dess syn på vilka konsekvenser ett baltiskt medlemskap skulle få för nämndens verksamhet. Mot bakgrund av denna information föreslog utskottet att rådet inte skulle företa sig något med anledning av förslaget eftersom det redan fanns ett väl fungerande samarbete med de baltiska länderna om dessa frågor och ett utvidgat medlemskap riskerade att innebära att en större andel av medlemmen skulle gå till administrativa kostnader.

Arbetsgruppen för barn och unga under ledning av Margareta Israelsson har, trots de ansträngningar som gjorts från gruppens sida, inte kunnat avlämna sin slutrapport under året. Arbetet fortsätter under 2005. Margareta Israelsson har rest frågan om det lämpliga med arbetsgrupper som arbetsform på grund av svårigheterna att behålla kontinuiteten i gruppen och svårigheterna att hitta mötestidpunkt. Hon har framfört förslag om att i stället utse rapportörer för viktiga frågor.

## Medborgar- och konsumentutskottet

Utskottet ansvarar för ärenden rörande demokrati, mänskliga och medborgerliga rättigheter, jämställdhet, konsumentfrågor, säkra livsmedel, kriminalitet (inklusive internationell brottslighet och terrorism), lagstiftning, invandring och flyktingar samt samarbete mot rasism. Svenska medlemmar har varit Marianne Carlström, Lennart Gustavsson, Inger René och Berndt Sköldestig.

Prioriterade områden har under året varit jämställdhet, människohandel för sexuellt utnyttjande samt organiserad brottslighet. Även bioetik och bioteknologi samt urfolkens situation i Barentsregionen har behandlats av utskottet.

Utskottet anordnade, i samarbete med den svenska delegationen, ett seminarium i Piteå den 23–25 mars på temat *människohandel för sexuellt utnyttjande*. I seminariet deltog unga parlamentariker från Barentsregionen, och mötet resulterade i en gemensam deklARATION mot människohandel. Ett möte om *trafficking i ett utökat EU* arrangerades den 14–15 april i Helsingfors. Som en följd av dessa seminarier riktade Lennart Gustavsson tillsammans med Lars U. Granberg ett uppdrag till manliga riksdagsledamöter att bilda ett nätverk i syfte att verka för att motarbeta människohandel för sexuellt utnyttjande.

Den 30 juni anordnade utskottet ett seminarium om *män och våld* i Kristiansand. Seminariet var ett led i utskottets jämställdhetsarbete. Ett medlemsförslag om *jämställdhetsprinciper i Nordiska rådet* behandlades vid den 56:e sessionen. Resultatet blev ett beslut om att *införa integrering av jämställdhetsaspekten i Nordiska rådets arbete*. En arbetsgrupp av ämbetsmän med uppgift att utarbeta riktlinjer för denna jämställdhetsaspekt i det nordiska samarbetet har som resultat av detta beslut utsetts.

Internationell och organiserad brottslighet har också stått på utskottets agenda under året. Ett seminarium, *Organiserad kriminalitet – utvecklingen och de viktigaste uppgifterna*, arrangerades den 22 september i Mariehamn. Som en uppföljning av detta seminarium beslutade utskottet att ha en fortsatt dialog med berörda ministrar inom området. Beslutet innefattade bl.a. att de nordiska länderna bör etablera ett samarbete med Ryssland i kampen mot organiserad kriminalitet.

Medborgar- och konsumentutskottet har, tillsammans med de övriga utskotten, initierat en arbetsgrupp som behandlar bioetik och bioteknologi. Man vill därigenom ge en möjlighet att i den politiska miljön skapa en fördomsfri debatt om problemställningar på detta område.

Arbetsgruppen betraktar området bioetik och bioteknologi som mycket komplext och menar därför att en nordisk debatt skulle kunna bidra till att klargöra de politiska centrala punkterna.

Urfolkens situation i Barentsregionen uppmärksammades i utskottet. Detta ledde till att utskottet utsåg en rapportör, Bendiks H. Arnesen, som fick mandat att framföra förslag till hur samarbetet och dialogen med Samiskt parlamentariskt råd skall vidareutvecklas, samt hur Nordiska rådet på egen hand, eller tillsammans med Samiskt parlamentariskt råd, kan arbeta för att förbättra livssituationen för urfolken i Nordvästryssland.

Ett utskotts-förslag om *samarbete med urfolken i Barentsregionen* väcktes på grundval av rapportörens arbete, och förslaget resulterade i en rekommendation.

## Miljö- och naturresursutskottet

Enligt den sedan några år gällande utskottsindelningen svarar miljö- och naturresursutskottet för ärenden inom miljö- och skogsbruk, fiske, hållbar utveckling samt energi. Svenska medlemmar har från början av året varit Sinikka Bohlin, Barbro Feltzing, Agne Hansson och Gunilla Tjernberg.

Utskottet gav samarbetet med Baltiska församlingens motsvarande utskott hög prioritet under 2004. Den 13 februari hölls ett möte i Riga mellan representanter för utskottet och Baltiska församlingens naturskydds- och energiutskott samt kommunikations- och informationsutskott, delvis som en uppföljning av ett trilateralt parlamentariskt symposium i Bryssel i april 2001 mellan Nordiska rådet, Baltiska församlingen och Benelux interparlamentariska församling. Detta symposium hade bl.a. utmynnat i en uppmaning till regeringarna och Europeiska kommissionen att omedelbart ratificera Kyotoprotokollet samt snabbt samordna de politiska beslut som uppfyller de skyldigheter som fastslås i protokollet. Mötet i Riga i februari 2004 behandlade energi och miljö, särskilt energibesparing – isolering av byggnader – och centraliserade och decentraliserade värmeanläggningar. Den 10–11 december hölls en trilateral energikonferens i Oslo med representanter för miljö- och naturresursutskottet, Baltiska församlingens samt Benelux respektive utskott på temat *politiska och finansiella instrument för att främja användningen av hållbara och säkra energikällor*. Underteman var förnybar energi, högre energieffektivitet, den öppna energimarknaden och kärnenergi i europeisk energipolitik.

Vid 56:e sessionen antogs två rekommendationer mot bakgrund av betänkanden av miljö- och naturresursutskottet. Den ena avsåg en *framtidskonferens för kustfisket i Norden*.

Utskottet tillsatte tre representanter i en arbetsgrupp, som tillsammans med Nordiska ministerrådet och relevanta organisationer skall förbereda konferensen, som förutsätts äga rum under 2005. Den andra rekommendationen avser *ekologiska lantbruksvaror i Norden*.

Under hösten presenterade Nordiska ministerrådet ett förslagspaket, Ministerrådsförslag om en reviderad strategi för bärkraftig utveckling i Norden – ”Hållbar utveckling – en ny kurs för Norden, reviderad utgåva med mål och insatser 2005–2008”. I detta paket ingår förslag om en reviderad strategi för genetiska resurser i Norden, ett handlingsprogram för det nordiska miljösamarbetet 2005–2008, ett förslag om handlingsprogram för nordiskt fiske-, jord- och skogsbruks- samt livsmedelssamarbete 2005–2008 samt slutligen ”ett nordiskt lyft för värdeskapande och livskvalitet”.

Utskottet fann att dessa förslag var så omfattande att de ej kunde färdigbehandlas före sessionen, och dialogen med ministerrådet fortsätter.

## Näringsutskottet

Utskottet ansvarar för ärenden som rör villkoren för ekonomi och produktion, näring/industri, inre marknad, handel, fri rörlighet, borttagande av gränshin-

der, regioner och strukturstöd, sysselsättning och arbetsmarknad, arbetsmiljö, infrastruktur, transport och kommunikation samt IT. Svenska medlemmar i utskottet har varit Reynoldh Furustrand, Per Erik Granström, Ola Sundell och Runar Patriksson. I oktober ersattes Per Erik Granström av Lennart Axelsson och Ola Sundell ersattes av Rolf Gunnarsson.

I januari överlämnade näringsutskottet två förslag till presidiet som utskottet behandlat under år 2003. Presidiet antog i enlighet med utskottets förslag en framställning om ett *nordiskt skattekontor* samt två framställningar om *Open Source Software* (OSS), dels till Nordiska ministerrådet om att etablera ett Open Source Software-kompetenscentrum med i huvudsak rådgivande och vägledande uppgifter, att utveckla ett nätverk i den icke-kommersiella sfären som kan bidra till den fortsatta utvecklingen av OSS samt att nordiska institutioner använder mjukvara som understöder öppna källkoder, dels till de nordiska ländernas regeringar om *öppna källkoder/Open Source Software i nationella IT-strategier*.

Redan vid den 56:e sessionen i Stockholm avskrevs framställningen om ett nordiskt skattekontor mot bakgrund av att den av finansministrarna tillsatta nordiska skattegruppen lämnat förslag om upprättande av en samnordisk skatteportal och ett samnordiskt virtuellt skattekontor. Utskottet bedömde det inte som realistiskt att de nordiska länderna skulle tillmötesgå rådets önskemål om ett fysiskt skattekontor.

Som en del av Nordiska rådets temamöte om den nordliga dimensionen arrangerade näringsutskottet ett seminarium, *Industrial Development in the Baltic Sea Region*. Utskottets konklusioner efter seminariet var att Norden inte längre kan basera sin konkurrenskraft på de kunskapsmässiga och organisatoriska resurserna utan måste hitta andra sätt att möta utmaningarna i form av utflyttning av arbeten till länder med lägre kostnader för arbetskraften. Utskottet beslöt att ta initiativ till att arrangera ett seminarium om Nordens konkurrenskraft och de strukturella förändringarna inom industrin. Detta seminarium kommer att äga rum i maj 2005 och arrangeras i samarbete med Nordiska ministerrådet och Nordiska innovationscentret.

I samband med septembermötena väcktes ett medlemsförslag om en *nordisk skattekonferens* som skulle fokusera på att lösa problem som uppstått på grund av de nordiska ländernas olika system för beskattning för medborgare och företag som rört sig över gränserna. Näringsutskottet överlämnade förslaget till presidiet som antog en framställning i enlighet med utskottets förslag.

Det medlemsförslag som den svenska delegationen väckt om ett nordiskt patentinstitut hänvisades till näringsutskottet för behandling. Efter att medlemsförslaget väckts ingick Danmark, Sverige, Norge och Island ett avtal om ett gemensamt nordiskt patentinstitut, medan Finland valde att ställa sig utanför detta med hänvisning till att man i stället önskade ett begränsat samarbete baserat på kontakter mellan länderna. Näringsutskottet konstaterade med beklagande att det inte varit möjligt att nå enighet om ett nordiskt patentinstitut.

Utskottet har därutöver behandlat två ministerrådsförslag, ett om *program för Nordiska ministerrådets samarbete på arbetsmarknads- och arbetsmiljöområdet 2005–2008* och ett om *nordiskt innovationspolitiskt samarbetsprogram 2005–2010*.

Näringsutskottet hälsade med tillfredsställelse att samarbetsministrarnas särskilde representant Poul Schlüters arbete med att avlägsna gränshinder i fortsättningen även skulle komma att omfatta gränshinder för näringslivet. Utskottet kommer att noga följa resultatet av detta arbete.

## Kontrollkommittén

Kontrollkommittén utövar den parlamentariska kontrollen över verksamhet som finansieras över Nordiska ministerrådets budget inklusive de nordiska institutionerna och svarar för kontrollverksamheten av det nordiska samarbete som plenarförsamlingen beslutar om samt även ärenden i samband med nordiska samarbetsavtal, rådets arbetsordning och interna stadganden. Medlem av presidiet kan inte ingå i Kontrollkommittén. Svenska medlemmar i Kontrollkommittén har under året varit Berndt Sköldestig och Tuve Skånberg.

Kontrollkommittén har som årets kontrolluppgift granskat det nordiska gränsregionala samarbetet och de gränsregionala samarbetsorganisationerna. Kommittén uppdrog åt Nordisk institutt for by- og regionforskning (NIBR) att utföra granskningsuppgiften i enlighet med kommitténs direktiv. På grundval av den rapport som utarbetades av NIBR föreslog kommittén en rekommendation om *nordiskt gränsregionalt samarbete*.

*Texten till framställningar, rekommendationer och interna beslut finns i bilaga 3.*



## 9 Östersjösamarbetet

Det parlamentariska Östersjösamarbetet syftar till att främja den parlamentariska dialogen i Östersjöregionen samt att påverka regeringarna i utvecklingen av Östersjösamarbetet.

Den första parlamentariska Östersjökonferensen (Baltic Sea Parliamentary Conference, BSPC) organiserades av Finlands riksdag i januari 1991. Då det var viktigt att involvera de baltiska länderna som då ännu hörde till Sovjetunionen kom denna och följande konferenser att ha både nationella och regionala parlament som deltagare. Den andra konferensen organiserades av Nordiska rådet i Oslo 1992. Nordiska rådets sekretariat har därefter fungerat som sekretariat för Östersjökonferenserna.

### Den parlamentariska Östersjökonferensen

Den parlamentariska Östersjökonferensen möts en gång per år. Till konferensen inbjuds elva nationella parlament, elva regionala parlament och fem internationella organisationer. Dessutom är ett stort antal frivilligorganisationer inbjudna.

Konferensen behandlar viktiga problemställningar i Östersjöområdet, som miljöfrågor och sjösäkerhet, och bidrar till ett ökat informationsutbyte mellan Östersjöländerna. Samarbetet är också ett viktigt instrument för ett närmare samarbete med Ryssland.

Den trettonde parlamentariska Östersjökonferensen hölls den 30–31 augusti 2004 i Bergen under det övergripande temat Bärkraftig utveckling – gemensamma utmaningar och ansvar i Östersjöregionen. Tre teman behandlades under konferensen: samarbete i Östersjöregionen, hälsa och socialt välmående samt miljöutmaningar, särskilt övergödning. Dessutom diskuterades det parlamentariska samarbetet i norra Europa. Norges talman Jørgen Kosmo föreslog i sitt tal ett partnerskap för parlamentariskt samarbete i norra Europa innefattande Arktis, Barents, Östersjösamarbetet och Nordiska rådet.

Riksdagen har inte en permanent Östersjödelegation, utan den utses inför varje konferens. Delegationen skall bestå av fem ledamöter som utses av partierna enligt fördelningen tre från s, en från m och en från fp.

Från Sveriges riksdag deltog i konferensen Sinikka Bohlin (s), Peter Danielsson (m), Berndt Sköldestig (s), Sverker Thorén (fp) och Börje Vestlund (s) och för Nordiska rådet Gabriel Romanus (fp), Anita Johansson (s) och Kent Olsson (m).

## Den parlamentariska permanenta kommittén

Den permanenta kommittén är konferensens fasta politiska organ och består av åtta parlamentariker: från Nordiska rådet 2, Baltiska församlingen 1, Tyskland 1, Polen 1, Ryssland 2 och från konferensens värdland 1. Kommittén möts cirka fyra gånger per år.

Kommitténs mandat är att förbereda Östersjökonferenserna i samarbete med värdlandet och att följa upp de årliga resolutionerna. Varje konferens avslutas med antagandet av en resolution som arbetats fram av en kommitté bestående av representanter för alla deltagande länder.

Vid Östersjökonferensen i Bergen fick den permanenta kommittén i uppdrag att närmare utreda hur den parlamentariska dimensionen av Östersjö-samarbetet bäst bör utformas i framtiden. Ett förslag kommer att föreläggas nästa konferens år 2005 i Vilnius. Den permanenta kommittén har redan uttalat sig för en utvidgning av sitt mandat så att kommittén kan aktualisera frågor även mellan konferenserna. Vidare önskar kommittén föreslå att Europaparlamentet inbjuds att delta i kommitténs arbete och att möjligheten att ställa skriftliga frågor till Östersjöregeringar undersöks.

Konferensen 2005 äger rum den 28–30 augusti i Vilnius. Teman för denna konferens är stabilitet och demokrati i ett utvidgat Europa, former för ett närmare samarbete i ett utvidgat Europa och samarbete i Östersjöregionen.

Regeringarnas Östersjösamarbete äger rum inom Östersjöstaternas råd (Council of the Baltic Sea States, CBSS) med sekretariat i Stockholm (Strömsborg).

*Slutdokumentet från konferensen bifogas berättelsen i bilaga 4.*

## 10 Arktiskt samarbete

Verksamheten under 2004 i det arktiska parlamentariska samarbetet har varit omfattande för den svenske representanten Runar Patriksson. Han har dels deltagit i de tre kommittémötena som hållits under året, dels ansvarat för en arbetsgrupp, tillsammans med de norska och finska representanterna, om utveckling av ett IT-projekt i Tornedalsregionen och dels lett den svenska delegationen vid den arktiska parlamentarikerkonferensen i Nuuk, Grönland.

### Den arktiska parlamentarikerkonferensen

Den arktiska parlamentarikerkonferensen hålls vartannat år i något av medlemsländerna och är det högsta beslutande organet inom det arktiska parlamentariska samarbetet. Den sjätte arktiska parlamentarikerkonferensen hölls i Nuuk, Grönland, den 3–5 september 2004. Ett 60-tal parlamentariker och lika många tjänstemän och experter deltog i konferensen. Riksdagen har inte en permanent arktisk delegation, utan den utses inför varje konferens. Delegationen skall bestå av fem delegater (tre från s, en från m, en från fp), vilka nomineras av respektive parti.

Följande ledamöter ingick i den svenska delegationen till Nuukkonferensen: Runar Patriksson (fp), Berndt Ekholm (s), Sinikka Bohlin (s), Fredrik Olovsson (s) och Cecilia Widegren (m). Därutöver deltog Gabriel Romanus (fp) i egenskap av Nordiska rådets president samt Kent Olsson (m) i egenskap av ordförande i den permanenta kommittén för Östersjökonferensen.

Huvudfrågorna under den sjätte konferensen var klimatförändringarna, social och ekonomisk utveckling i den arktiska regionen samt ekoturism och maritim transport. Ett slutdokument med rekommendationer till Arktiska rådet, EU:s institutioner och regeringarna i de åtta medlemsstaterna antogs.

### Den arktiska parlamentariska samarbetskommittén

Den arktiska parlamentariska samarbetskommittén har hållit tre möten under 2004. I samband med att konferensen i Nuuk avslutades avtackades ordföranden i kommittén Clifford Lincoln för sina många år och goda insatser som ledare för den permanenta kommittén. Till ny ordförande valdes enhälligt Hill-Marta Solberg från norska Stortinget.

Ett särskilt uppdrag för den svenske representanten, som löpt under hela året, har varit att leda en arbetsgrupp som har haft till uppgift att ta fram ett projektförslag gällande IT-utveckling i en begränsad del av den arktiska regionen. Åtskilliga studiebesök har genomförts i de norra delarna av Sverige, Norge och Finland. Vid Arktiska rådets ministermöte den 24 november 2004

presenterades förslaget från den arktiska parlamentariska samarbetskommittén. Ingen slutgiltig ställning har ännu tagits till förslaget.

*Slutdokumentet från konferensen bifogas berättelsen i bilaga 5.*

BILAGA 1

## Nordiska rådets svenska delegation 2004

**Medlemmar**

Anita Johansson (s)

Reynoldh Furustrand (s)

Kent Olsson (m)

Gabriel Romanus (fp)

Margareta Israelsson (s)

Per Erik Granström (s) Ersattes av Lennart Axelsson den 28 oktober 2004

Tuve Skånberg (kd)

Lennart Gustavsson (v) Ersattes av Elina Linna den 16 december 2004

Marianne Carlström (s)

Inger René (m)

Sinikka Bohlin (s)

Heli Berg (fp)

Agne Hansson (c)

Lars Wegendal (s)

Ola Sundell (m) Ersattes av Rolf Gunnarsson den 23 september 2004

Nils-Erik Söderqvist (s)

Barbro Feltzing (mp)

Gunilla Tjernberg (kd)

Berndt Sköldestig (s)

Runar Patriksson (fp)

**Suppleanter**

Britt Bohlin Olsson (s)

Paavo Vallius (s)

Fredrik Reinfeldt (m)

Lars Leijonborg (fp)

Eva Arvidsson (s)

Michael Hagberg (s)

Alf Svensson (kd) Ersattes av Göran Hägglund den 29 april 2004

Elina Linna (v) Ersattes av Lars Ohly den 16 december 2004

Ann-Kristine Johansson (s)

Cecilia Widegren (m)

Lennart Nilsson (s)

Marita Aronson (fp)

Maud Olofsson (c)

Monica Green (s)

Göran Lennmarker (m) Ersattes av Gunilla Carlsson den 23 september 2004

Ronny Olander (s)

Maria Wetterstrand (mp)

Else-Marie Lindgren (kd)

Lena Ek (c) Ersattes av Johan Linander den 23 september 2004

Sverker Thorén (fp)

BILAGA 2

## Deklaration antagen vid seminarium om människohandel för sexuellt utnyttjande, Piteå den 23–25 mars 2004

Vi unga parlamentariker i Barentsregionen och representanter för Nordiska rådets medborgar- och konsumentutskott

sammanträdde i Piteå, Sverige, den 23–25 mars 2004 för att diskutera människohandeln som vi anser har utvecklats till ett allvarligt och tilltagande problem i de berörda länderna,

### A. 1

**Fördömer** människohandel som ett av de mest avskyvärda exemplen på brott mot mänskliga rättigheter;

### B. 2

**Poängterar** behovet och nödvändigheten av nationellt, regionalt och internationellt samarbete i kampen mot människohandel;

### C. 3

**Tar i betraktande** den pågående utredningen av möjligheterna att förse offren för människohandel med temporära eller permanenta uppehållstillstånd i mottagarländerna, som inkluderats i den deklARATION de nordiska och baltiska ministrarna antog i Stockholm den 9 april 2003;

### D.

**Uppmanar** regeringarna i de nordiska länderna och Ryssland, Nordiska ministerrådet, Barents euro-arktiska råd och Barents regionråd att

4

samarbeta kring förebyggande åtgärder genom att öka medvetenheten om dessa frågor och mildra de omständigheter som gör kvinnor och barn särskilt utsatta för människohandel samt motarbeta mäns efterfrågan som ger upphov till och upprätthåller människohandel,

5

sörja för att offren skyddas och får effektiv juridisk hjälp, utveckla och stödja program liksom också skydd för dem som i rätten vittnar mot organisatörer av människohandel,

6

utarbete effektiv lagstiftning som kriminaliserar alla former av människohandel inklusive organiserad brottslighet,

7

intensifiera utbildningen och samarbetet mellan gränsövervakare, konsulat, polis, domare, åklagare, rådgivare och andra experter som kommer i kontakt med offren för människohandel,

8

motsätta sig prostitution som en oacceptabel verksamhet och vidta åtgärder för att påverka den allmänna opinionen i frågan,

9

samarbeta med lokal- och civilsamhället och relevanta medborgarorganisationer för att stävja människohandel och anslå finansiella resurser för att uppnå detta;

#### E. 10

**Deltagarna** i seminariet tackar den svenska delegationen vid Nordiska rådet och Nordiska rådets medborgar- och konsumentutskott för ett intressant och givande seminarium och ber Nordiska rådet att fortsätta dialogen inom ramen för detta "Nätverk av unga parlamentariker i Barentsregionen" etablerat år 2001.



BILAGA 3

Rekommendationer, yttranden och interna  
beslut antagna vid Nordiska rådets 56:e  
session samt framställningar antagna av  
presidiet under år 2004

## Fremstillinger og rekommandasjoner, interne vedtak 2004

### **Fremst. 1/2004<sup>1</sup> Nordisk skattekontor (A 1320/næring)**

Nordisk Råd rekommanderer Nordisk Ministerråd

*at* nordiske skatteydere med grænseoverskridende skatteforhold kan få en samlet integreret betjening hos én skatte-enhed, hvor man indrapporterer sine skatteoplysninger og hvorfra man senere modtager en samlet årsopgørelse (ligning)

Om denne målsætning opnås ved at etablere en skatte-enhed pr. land, med en bilateral aftale eller en fællesnordisk enhed er underordnet. Det bør være op til de nationale skattemyndigheder at håndtere spørgsmålet om organisering, regel-fortolkning etc.

### **Fremst. 2/2004<sup>2</sup> Open Source Software (A 1341/næring)**

Nordisk Råd rekommanderer Nordisk Ministerråd

- 1) *at* der i et samarbejde mellem ministerrådets forskellige sektorer (IT, forbruger og næring) etableres et OSS, Open Source Software, kompetencecenter som får til opgave at opsamle erfaringer, rådgive ved større indkøbsprojekter, vejlede i brug af OSS, udvikle best-practice-modeller etc. IT-branchens faglige og økonomiske deltagelse i et sådant center anses for en forudsætning og det bør overvejes at anvende NordicOS som udgangspunkt for dannelsen af centeret
- 2) *at* der søges udviklet OSS-netværk i den ikke-kommercielle sfære bestående af universiteter, faglige sammenslutning etc. som tilsammen kan bidrage til den fortsatte udvikling af OSS
- 3) *at* nordiske institutioner anvender software som understøtter åbne standarder og at indkøbs- og udbudspolitik vedrørende software tilrettelægges således at der skabes fri konkurrence, uafhængighed og valgfrihed i relation til produkter og leverandører

<sup>1</sup> Vedtatt av Presidiet 4. mars 2004 i Stockholm

<sup>2</sup> Vedtatt av Presidiet 4. mars 2004 i Stockholm

**Fremst. 3/2004<sup>3</sup> Åbne standarder/Open Source i nationale IT-strategier (A 1341/næring)**

Nordisk Råd rekommanderer de nordiske landes regeringer

- 1) *at* der udarbejdes nationale IT-strategier, som understøtter brug af åbne standarder i al offentlig elektronisk kommunikation og at man i øvrigt søger denne målsætning fremmet i internationale fora (EU, det kommende IT-sikkerhedsagentur etc.)
- 2) *at* den offentlige indkøbs- og udbudspolitik vedrørende software tilrettelægges således at der skabes fri konkurrence, uafhængighed og valgfrihed i relation til produkter og leverandører. Barrierer og indkøbsrutiner der hindrer eller unødigt begrænser den fri konkurrence, skal elimineres

**Fremst. 4/2004<sup>4</sup> Nordisk el-transmissionsnet (A 1339/miljø)**

Nordisk Råd rekommanderer Nordisk Ministerråd

- 1) *at* arbejde mod en vidtgående harmonisering af rammebetingelserne for de nordiske el-transmissionsnet
- 2) *at* tilskynde til styrkelse af samarbejdet mellem landenes netselskaber, så de bliver i stand til på betryggende vis at tage ansvar for fælles håndtering af forsyningsikkerheden, fælles afhjælpning af flaskehalse og udvikle en fælles model for nødvendige investeringer

**Fremst. 5/2004<sup>5</sup> Program for Nordisk Ministerråds samarbejde på arbejdsmarkeds- og arbejdsmiljøområdet 2005–2008 (B 220/næring)**

Nordisk Råd rekommanderer Nordisk Ministerråd

*at* gennemføre det fremlagte forslag om program for Nordisk Ministerråds samarbejde på arbejdsmarkeds- og arbejdsmiljøområdet 2005–2008

<sup>3</sup> Vedtatt av Presidiet 4. mars 2004 i Stockholm

<sup>4</sup> Vedtatt av Presidiet 30. juni 2004 i Kristiansand

<sup>5</sup> Vedtatt av Presidiet 22. september 2004 i Marichamn

- Fremst. 6/2004<sup>6</sup>**      **Strategi for nordisk utdannelses- og forskningssamarbeid**  
**2005–2007 (B 221/kultur)**  
Nordisk Råd rekommanderer Nordisk Ministerråd  
*at* gjennomføre ministerrådsforslag om Norden som foregangsregion for utvikling av menneskelige ressurser – strategi for nordisk utdannings- og forskningssamarbeid 2005–2007
- Fremst. 7/2004<sup>7</sup>**      **Samarbetsprogram på konsumentområdet 2005–2010 (B 226/medborger)**  
Nordisk Råd rekommanderer Nordisk Ministerråd  
*at* gjennomføre Ministerrådsforslag om ett samarbeidsprogram på konsumentområdet 2005–2010, B 226/medborgar
- Fremst. 8/2004<sup>8</sup>**      **Nordisk Skattekonferanse (A 1357/næring)**  
Nordisk Råd rekommanderer Nordisk Ministerråd  
*at* i samarbejde med Nordisk Råds Næringsudvalg afholde en nordisk skattekonferanse med deltagelse af relevante nordiske ministre. Denne konferanse skal have fokus på, at løse eksisterende problemer og forhindringer for borgere og virksomheder grundet forskellige nationale beskatningssystemer i Norden

<sup>6</sup> Vedtatt av Presidiet 22. september 2004 i Mariehamn

<sup>7</sup> Vedtatt av Presidiet 1. november 2004 i Stockholm

<sup>8</sup> Vedtatt av Presidiet 1. november 2004 i Stockholm

## Rekommendationer vedtatt av Nordisk Råd under den 56. sesjonen

- Rek. 9/2004 Nordiskt gränsregionalt samarbete (A 1353/kk)**  
 Nordiska rådet rekommenderar Nordiska ministerrådet
- 1) *att* utarbete en rutin för hur ordförandeskapsprogrammets politiska prioriteringar förankras i gränsregionerna
  - 2) *att* standardisera centrala indikatorer för verksamheten i gränsregionerna så att målsättningarna blir klarare och mätbara
  - 3) *att* upprätta en databank med erfarenheter från gränsregionalt samarbete för att säkra kontinuiteten i verksamheten
- Rek. 10/2004 Fremtidskonferanse for kystfiskeriet i Norden (A 1342/miljø)**  
 Nordisk Råd rekommanderer Nordisk Ministerråd
- 1) *at* indtræde i en arbejdsgruppe og samarbejde med Nordisk Råds Miljø- og Naturresurseudvalg og relevante organisationer om forberedelsen og gennemførelsen af en konference om kystfiskeriets fremtid i Norden, der afholdes i 2005
  - 2) *at* støtte forberedelsen og konferenceafholdelsen med økonomiske midler, så det bliver muligt at holde deltagerafgiften på et passende lavt niveau i forhold til målgruppen
- Rek. 11/2004 Økologiske landbrugsvarer i Norden (A 1346/miljø)**  
 Nordisk Råd rekommanderer Nordisk Ministerråd
- 1) *at* Nordisk Ministerråd iværksætter et særligt projekt, der skal anvise konkrete udviklingsmuligheder for økologiske fødevarers større gennemslagskraft på markedet i de nordiske lande. Udviklingsarbejdet skal bl.a. bygge på en analyse af eksisterende strukturer og barrierer i hele produktionskæden. Landenes positive erfaringer bør benyttes som inspiration til de konkrete udviklingsanvisninger. Såvel forskere som forbrugerorganisationer og økologiske producentorganisationer bør involveres i arbejdet

- 2) *at* Nordisk Ministerråd, på baggrund af en oversigt over iværksatte og planlagte forskningsprogrammer samt eksisterende rådgivnings- og vejledningstilbud gennem hele værdikæden om økologisk landbrug i landene og i nordisk regi, angiver for hvilke af områderne, der er behov for en styrkelse af de nordiske initiativer og på hvilken måde, Ministerrådet agter at gøre dette.

**Rek. 12/2004**

**Nordiskt innovationspolitiskt samarbetsprogram 2005–2010 (B 227/näring)**

Nordisk Råd rekommanderer Nordisk Ministerråd *at* gennemføre forslag til nordisk innovationspolitisk samarbejdsprogram 2005–2010

**Rek. 13/2004**

**Nordisk design og samarbeid mellom kultur- og næringsliv (A 1347/kultur og A 1351/kultur)**

Nordisk Råd rekommanderer Nordisk Ministerråd

- 1) *å* utrede muligheten for å etablere et felles nordisk-baltisk mastergradsprogram som kombinerer design, virksomhetsutvikling og ledelse
- 2) *å* overveie, i utviklingen av NORIA, å opprette et nordisk center of excellence innen designforskning
- 3) *å* redegjøre for hvordan design som et styrkeområde for verdiskapning for de nordiske samfunn, inngår i det innovasjonspolitiske samarbeid (nordiskt innovationspolitiskt samarbetsprogram 2005-2010)
- 4) *å* ta initiativer for aktivt å understøtte samarbeidet mellom de nordiske Arts and Business-organisasjoner med sikte på å styrke nordisk næringslivs innovasjon og konkurransevne gjennom kreative allianser med kulturlivet

**Rek. 14/2004**

**Evaluering av ”Nordisk Netværk for Voksnes læring” och bidrag till folkbildningsorganisationerna (A 1338/kultur)**

Nordisk Råd rekommanderer Nordisk Ministerråd

*at* evaluere organisationen ”Nordisk Netværk for Voksnes læring” efter 1 år. Evalueringen skal tage udgangspunkt i brugermiljøerne, særligt skal det vurderes hvordan arbejdet med projektansøgninger har påvirket henholdsvis organisationerne og kvaliteten af det nordiske arbejde med voksnes læring

*att* Nordiska ministerrådet tilldelar de nordiska folkbildningsorganisationerna ett verksamhetsbidrag på 1 milj. DKK under år 2005 för att stödja folkbildningsarbetet i Norden. En utvärdering för att se om bidragen givit ett nordiskt mervärde skall ske efter ett år

**Rek. 15/2004****Vedtægter for Nordisk Råds filmpris (B 229/kultur)**

Nordisk Råd rekommanderer Nordisk Ministerråd

*at* iværksætte gennemførelsen af Nordisk Råds filmpris til overrækkelse i 2005 i overensstemmelse med de i ministerrådsforslaget foreslåede vedtægter.

**Rek. 16/2004****Nordisk Ministerråds budget 2005 (B 228/presidiet; C 2)**

I. Nordiska rådet rekommenderar Nordiska ministerrådet

(1) *att* öka insatsen till området Narkotika med TDKK 200

(2) *att* öka insatsen till området Arktis med TDKK 1 500

(3) *att* öka insatsen till området Bioetik med TDKK 200

(4) *att* öka insatsen till området Social- och hälsovårdspolitik för att prioritera Telemedicin med TDKK 500

(5) *att* Nordiska ministerrådet tilldelar de nordiska folkbildningsorganisationerna ett verksamhetsbidrag på 1 milj. DKK under år 2005 för att stödja folkbildningsarbetet i Norden. En utvärdering för att se om bidragen givit ett nordiskt mervärde skall ske efter ett år

samt,

*att* företa följande ändringar i budgeten för år 2005, jämfört med ministerrådsförslag om Nordisk Ministerråds budget 2005 (B 228/presidiet; C2):

**Ökning** av anslag för insatser till områdena Narkotika, Arktis, Bioetik samt Telemedicin  
(4-4310-1) (i TDKK) 2 400

<b>Budgetpost:</b>	<b>Namn</b>	<b>Belopp (TDKK)</b>
4-4510-1	Projektmedel – Narkotikasamarbete	200
3-0870-1	Arktisk samarbetsprogram	1 500
2-3140-1	Nordisk komité for Bioetik	200
4-4310-1	Projektmedel Social- och hälsovårds- politik (Telemedicin)	500
	<b>Summa:</b>	<b>2 400</b>

**Summa ökningsar** (TDKK) 2 400

**Minskning** (i TDKK) av anslagen till följande:

<b>Budgetpost:</b>	<b>Namn</b>	<b>Belopp (TDKK)</b>
3-3320-2	NEFCO	1 200
5-0445-1	Ministerrådets strategiske initiativer	182
2-3185-3	Nordisk samisk institut	1 555
5-0180-3	Nordiska Ministerrådets sekretariat	213
	<b>Summa:</b>	<b>3 150</b>

**Summa minskningar** (TDKK) 3 150



Vidare föreslår presidiet att Nordiska rådet framför önskemål om att Nordiska ministerrådet, i genomförandet av 2005 års budget, överväger huruvida särskilda hänsyn kan tas till följande teman:

- Nordiska rådet vill återigen upprepa att en önskan om att budgetdokumentet blir mera lättillgängligt och överskådligt. Överlag måste det skapas större möjligheter för en omDispositionering av medel mellan olika budgetområden.
- Nordiska kulturfonden har en viktig nordisk kulturpolitisk uppgift. Rådet har noterat att Nordiska kulturfonden har en oförändrad budgetram trots ett ökat antal kvalificerade ansökningar.
- Nordiska ministerrådet bör utreda hur Nordiska Akvarellmuseet kan stödas i projektet med sin nordiska profilering.
- 2-2543-1 Norplus språk. Nordisk råd forventer at Nordisk Ministerråd vil leve op til bestemmelsen om, at Nordens Sprogråd har ansvaret for samarbejdet mellem de nordiske sprognevn, således at der også er sekretariatsressurser til at varetage denne opgave.
- Nordisk Ungdoms Filmfestival, gør et unikt arbejde for at samle unge interesseret i selv at producere film. De unge mødes i Tromsø, Norge, i en uge i september for at vise sine film og for i workshops at producere nye kortfilm. Nordisk Råd anmoder ministerrådet om at finde en løsning til, hvordan NUFF kan støttes således at man sikrer deltagelse af unge fra hele Norden.
- Nordisk Råd beder Nordisk Ministerråd om at se på mulighederne for igangsættelse af nordisk forskning inden for sikkerhedspolitik og aktiviteter for civil krisehåndtering/konfliktforebyggelse.
- Arbejdet på forskellige områder og nivåer i våre nærområder er meget viktig. Nordisk råd mener dette er veldig viktig, og da spesielt innsatsen mot Kaliningrad. Området bærer preg av meget lav utvikling på alle områder. Nordisk Råd foreslår derfor at innen for Nærområdet programmets budsjettamme at fokusere på spørsmål som berør Kaliningrad.
- At indenfor nærområdebudgettet øremærke TDKK 1 000 til støtte for den sociale dialog i Baltikum med henvisning til rek. 8/2003.

Dessutom föreslår presidiet att Nordiska rådet år 2006 och framöver fokuserar på följande områden:

- Norden i det nya Europa
  - Arbetsmarknadsfrågor, regionalpolitik
  - Den nordliga dimensionen
  - Arkiskt samarbete och västnorden
  - Narkotika och alkoholmissbruk
  - Miljösamarbete
  - Sexuell hälsa, samt sexualisering och pornografisering av samhället
- Gränshindersfrågor
- Nordisk säkerhetspolitiska aktiviteter og forskningsopgaver

Presidiet foreslår att

II. Plenarforsamlingen beslutar

*att* ministerrådsforslag om Nordiska ministerrådets bud-  
get 2005 (C2), läggs till handlingarna.

**Rek. 17/2004**

**Nordisk Ministerråds samarbeid med Estland, Latvia  
og Litauen 2006–2008 (B 230/presidiet)**

Nordiska rådet rekkommenderar Nordiska ministerrådet

- 1) *att* anta riktlinjene for Nordiska ministerrådets sam-  
arbeide med Estland, Lettland och Litauen 2006–  
2008
- 2) *att* samråda med Nordiska rådet vid utformning och  
utvärdering av program, handlingsplaner och lik-  
nande for samarbeidet med de baltiske lænderna

**Rek. 18/2004**

**Nordisk Ministerråds samarbeid med Nordvest-  
Russland 2006–2008 (B 231/presidiet)**

Nordiska rådet rekkommenderar Nordiska ministerrådet

- 1) *att* anta riktlinjene for Nordiska ministerrådets sam-  
arbeide med nordvæstra Ryssland 2006–2008
- 2) *att* samråda med Nordiska rådet vid utformning och  
utvärdering av program, handlingsplaner och lik-  
nande for samarbeidet med nordvæstra Ryssland
- 3) *att* færdigstælla årlige handlingsplaner for samarbeidet  
med nordvæstra Ryssland, med bórjan år 2006

**Rek. 19/2004**

**Samarbeid med urfolkene i Barentsregionen  
(A 1359/medborger)**

Nordisk Råd rekkommanderer Nordisk Ministerråd

- 1) *at* Ministerrådet i sitt arbeid med retningslinjer for  
samarbeid med Nordvest-Russland inkluderer tiltak  
til støtte for urbefolkningen i regionen
- 2) *at* Ministerrådet samarbeider med samiske organer  
for å identifisere grensehindringer for den samiske  
befolkningen i nordiske land og setter inn ressurser  
for å fjerne disse hindringer

**Interne vedtak****Internt vedtak 1/2004 Ligestillingsprincipper i Nordisk Råd (A 1354/medborger)**

Nordisk Råd beslutter

at indføre integrering af ligestillingsaspektet i Nordisk Råds arbejde og at give Rådsdirektøren til opgave at udpege en arbejdsgruppe af embedsmænd som udarbejder retningslinier for dette arbejde. Retningslinierne godkendes af Præsidiets.

**Vedtak om ikke å foreta seg noe**

- 1 Medlemsforslag om nordiske institutioner og nordisk brobygning (A 1345/presidiet)<sup>9</sup>
- 2 Medlemsforslag om børns retstilling og ret til begge forældre (A 1208/medborger)<sup>10</sup>
- 3 Medlemsforslag om att inbjuda de baltiska staterna till att delta i Nordiska nämnden för alkohol- och drogforskning (NAD) (A 1348/välfärd)

<sup>9</sup> Vedtatt av Presidiet 22. september 2004 i Mariehamn

<sup>10</sup> Vedtatt av Presidiet 1. november 2004 i Stockholm

**Liste over saker i kronologisk nummerrekkefølge**

A 1208/medborgar	Medlemsforslag om børns retsstilling og ret til begge forældre	Ingen åtgærd
A 1320/næring	Medlemsforslag om inrättande av ett nordiskt skattekontor	Fremst. 1
A 1338/kultur	Medlemsforslag om folkbildning	Rek. 14
A 1339/miljø	Medlemsforslag om bildandet av ett gemensamt nordiskt stamnätbo-lag	Fremst. 4
A 1341/næring	Udvalgsforslag om Open Source Software	Fremst. 2 og 3
A 1342/miljø	Medlemsforslag om Fremtidskonference for kystfiskeriet i Norden	Rek. 10
A 1345/presidiet	Medlemsforslag om nordiske institutioner og nordisk brobygging	Ingen åtgærd
A 1346/miljø	Medlemsforslag om å styrke økologisering av landbruket i Norden	Rek. 11
A 1347/kultur og A 1351/kultur	Medlemsforslag om fælles nordisk-baltisk executive design MBA-uddannelse Medlemsforslag om øget samarbejde mellem kultur- og erhvervsliv	Rek. 13
A 1348/vælfærd	Medlemsforslag om att inbjuda de baltiska staterna till att delta i Nordiska nämnden för alkohol- och drogforskning (NAD)	Ingen åtgærd
A 1353/kk	Kommittéforslag om rapporten ”Nordisk grensregionalt samarbeid”	Rek. 9
A 1354/medborger	Udvalgsforslag om ligestillingsprincipper i Nordisk Råd	Internt vedtak 1
A 1357/næring	Medlemsforslag om en nordisk skattekonference	Fremst. 8/2004
A 1359/medborger	Udvalgsforslag om urfolk i den Nordlige Dimension	Rek. 19

B 220/næring	Ministerrådsforslag om program for Nordisk Ministerråds samarbejde på arbejdsmarkeds- og arbejdsmiljøområdet 2005–2008	Fremst. 5
B 221/kultur	Ministerrådsforslag om Norden som foregangsregion for udvikling av menneskelige ressurer – strategi for nordisk utdannings- og forskningssamarbeid 2005–2007	Fremst. 6
B 226/medborgar	Ministerrådsforslag om ett samarbeidsprogram på konsumentområdet 2005–2010	Fremst. 7
B 227/næring	Ministerrådsforslag om ett nordiskt innovationspolitiskt samarbeidsprogram 2005–2010	Rek. 12
B 228/presidiet	Ministerrådsforslag om Nordisk Ministerråds budget 2005	Rek. 16
B 229/kultur	Ministerrådsforslag om etablering av Nordisk Råds filmpris	Rek. 15
B 230/presidiet	Ministerrådsforslag om retningslinjer for Nordisk Ministerråds samarbeid med Estland, Latvia og Litauen 2006–2008	Rek. 17
B 231/presidiet	Ministerrådsforslag om retningslinjer for Nordisk Ministerråds samarbeid med Nordvest-Russland 2006–2008	Rek. 18

BILAGA 4

Resolution antagen vid den 13:e  
parlamentariska Östersjökonferensen i Bergen  
den 30–31 augusti 2004

Deltagarna i konferensen\*, valda företrädare från Östersjöländerna, som samlades i Bergen, Norge, den 30–31 augusti 2004 för att diskutera hållbar utveckling, skydd av den marina miljön och gemensamma problem- och ansvarsområden i Östersjöregionen och framtiden för parlamentarikersamarbetet i norra Europa,

#### **är övertygade om**

- att ett gemensamt parlamentariskt fokus på Östersjöfrågor är oundgängligt för att identifiera praktiska områden där åtgärder kan vidtas av Östersjörådet, Helcom, andra regionala organisationer och nationella regeringar och att detta inte bara kommer att gynna enskilda länder utan även det internationella samarbetet och hela regionen,

#### **noterar**

- den successiva utvecklingen för att stärka den parlamentariska dimensionen i Östersjöregionen och för att få ställning som parlamentarisk samarbetspartner i Östersjörådet,
- den nordliga dimensionen och den europeiska grannskapspolicyn för att främja vidareutveckling av regionalt och subregionalt samarbete,

#### **beaktar**

- att samarbetet mellan regeringar och parlamentariker erkänner och drar nytta av de icke-statliga organisationernas erfarenheter för att tillse att befolkningarna deltar på gräsrotsnivå i det politiska, samhällsliga och ekonomiska livet,

#### **uppmanar regeringar i Östersjöregionen och Östersjörådet**

- att stödja partnerskapet för folkhälsa och social välfärd och därigenom förbättra samarbetet och samordningen för att förebygga större folkhälsoproblem,
- att stödja upprättandet av ett partnerskap för utbildning om miljöeffekter på folkhälsan,
- att stärka grundidén om ett civilsamhälle genom att involvera icke-statliga organisationer, där så är lämpligt, i beslutsprocessen och stärka samarbetet mellan icke-statliga organisationer i regionen, t.ex. genom att ge ekonomiskt stöd till sådana organisationers internationella nätverksarbete,

#### **uppmanar regeringar i Östersjöregionen, Östersjörådet och Helcom**

\*Baltiska församlingen, Sankt Petersburgs stad, Danmark, Estland, Ryska federationens federala församling, Förbundsrepubliken Tyskland, Finland, Fria hansastaden Bremen, Fria hansastaden Hamburg, Lettland, Litauen, Mecklenburg-Vorpommern, Nordiska rådet, Norge, Europarådets parlamentarikerförsamling, Polen, Schleswig-Holstein, Sverige och Åland.  
Elanders Gotab, Stockholm 2005

- att vidta åtgärder för att minska trycket på den marina miljön och bekämpa övergödning av Östersjön i syfte att främja ett välbalanserat ekosystem,
- att beakta behovet av att genomföra resultaten av 30 år med Helsingforskonventionen och utveckla gemensamma förslag inom ramen för Helcom för kompletterande åtgärder i syfte att uppnå ytterligare förbättringar av sjösäkerheten i Östersjön samt lägga fram dessa förslag för Internationella sjöfartsorganisationens (IMO) sjösäkerhetskommitté (NAV),
- att stödja effektiva samordnade skyddsåtgärder (APM – associated protective measures) i enlighet med relevanta uttalanden i Östersjökonferensens samtliga resolutioner om skydd av den marina miljön i Östersjön,

**anmodar den permanenta kommittén**

- att utarbeta förslag om hur den parlamentariska dimensionen skall utvecklas i samarbete med Östersjörådet och deltagande parlamentariker samt relevanta interparlamentariska organ.

**Dessutom**

välkomnar konferensen och emottager med stor tacksamhet den vänliga inbjudan från det litauiska parlamentet att genomföra den 14:e Östersjökonferensen den 28–30 augusti 2005 i Vilnius.



BILAGA 5

Resolution antagen vid den 6:e  
parlamentariska arktiska konferensen i Nuuk  
den 3–6 september 2004

We, elected representatives of Canada, Denmark/Greenland, Finland, Iceland, Norway, Russia and Sweden,

Meeting in Nuuk, Kalaallit Nunaat, Greenland, on 3–6 September 2004, to discuss shared concerns and responsibilities related to the Arctic region,

- 1) **Recalling** the Conference Statements from the five previous Conferences of Parliamentarians of the Arctic Region held 1993–2002;
- 2) **Convinced** that these Conferences, and the jointly agreed Conference Statements emerging from them, serve a valuable purpose in bringing a focus on shared or common Arctic issues among circumpolar nations and Parliaments, and that they help to identify practical areas where actions can be taken by national governments that will be not only to the benefit of individual countries and to the Arctic regions in general; but will also enhance international co-operation and the contribution that Arctic countries make toward addressing major world-wide environmental, economic, and social problems;

#### **A. Noting**

- 3) The increasing evidence that the dominant economic and resource use practices and policies in most parts of the world, including the Arctic, are not sustainable and are leading to environmental degradation, hardship in many Arctic communities and cultural stress, especially within indigenous societies, raising the responsibility and urgency for policies, activities and support for practical sustainable development, as outlined at the United Nations World Summit on Sustainable Development held in Johannesburg 2002;
- 4) The world-wide consequences of rapid climate change and ultraviolet radiation in the Arctic, an important cause of which are human influences, particularly increased emissions of CO<sub>2</sub> and other greenhouse gases, and the global scale of these changes;
- 5) The profound environmental impacts on ecosystems, wildlife and habitat, including genetic changes and loss of biodiversity, which rapid climate change and increasing economic activity are having in the Arctic, and the multi-faceted threats and challenges that this involves for the well-being of Arctic residents;
- 6) The likelihood of increased utilization of Arctic shipping routes, including the Northern Sea Route and the Northwest Passage, as well as the interest in development of resources on the Arctic continental shelf;
- 7) The environmental risks of large-scale shipping in Arctic waters, particularly shipment of oil and other dangerous materials, and the ensuing threats this may pose to coastal communities and the living resources on which they depend. These risks increase the responsibilities of northern and Arctic peoples and local governments with respect

to Arctic shipping, coastal protection, and management of maritime living resources, and the increasing use of multi-mode (marine, land, air) transportation in the Arctic;

- 8) The urgency with which rapid climate, environmental, social and economic forces of change occurring within the Arctic need to be responded to and addressed by governments and policy makers, so as to ensure the diversity and conservation of the Arctic environment as well as the sustainable cultural, social and economic well-being of Arctic residents, including indigenous peoples;
- 9) The cultural diversity, resilience and dynamism of Arctic communities, and the potential for new technologies and conditions to be enjoined with ancient cultural practices and traditions to attain new forms of community viability in the Arctic in the face of global change.

## **B. Taking into Account**

- 10) The increasing success of the Arctic Council (AC) in achieving cooperation and coherence among the activities of Arctic countries and in giving voice to the role of the Arctic in international affairs as outlined in the Inari Declaration in 2002; noting especially the success under the Icelandic Chairmanship to make ICT a priority of the Arctic Council; the steps forward taken to increase cooperation between the Arctic Council and the European Union (EU); the successful efforts made to strengthen scientific and technological cooperation in the Arctic and the conclusions of the Arctic Science Summit Week; the work towards strengthening financial support, accountability and maximum cost efficiency of Arctic Council projects through an AC Project Support Fund; and the steps taken to make the Arctic an international example of alternative use of renewable energy sources;
- 11) The comprehensive findings of the Arctic Climate Impact Assessment (ACIA), and the conclusions of the Intergovernmental Panel on Climate Change, which confirm rapid and significant changes of climate in Arctic regions with major environmental, economic, social and political consequences;
- 12) The decision to produce an Arctic Human Development Report (AHDR) at the AC Inari Ministerial Meeting in 2002 for presentation at the AC Reykjavik Ministerial Meeting in November 2004;
- 13) The ongoing development of the Arctic Marine Strategic Plan (AMSP) to be presented at the AC Reykjavik Ministerial Meeting in November 2004;
- 14) The resolution of the United Nations Environmental Programme, February 2004, for increased environmental monitoring in the Arctic region;

- 15) The remarkable progress in the development of the University of the Arctic, and the importance of its academic and mobility programs for capacity building in the Arctic;
- 16) The declaration of the First Meeting of Ministers of Education and Science of the Arctic Council member states, adopted in June 2004;
- 17) The Second Action Plan for the Northern Dimension in the external and cross-border or regional development co-operation of the European Union including the ND Environmental Partnership, the Social Partnership and the Northern e-Dimension, and, in addition, the Northern Dimension of Canada's Foreign Policy and the implementation of the U.S. plan for an Enhanced Partnership in Northern Europe (e-PINE);
- 18) Initiations to prepare regional or global protocols on motorized transport in order to promote the use of clean technology vehicles;
- 19) The World Summit on the Information Society, 2003;
- 20) The Communiqué of the Barents Euro-Arctic Council, 2003;
- 21) The decisions and recommendations of the World Ecotourism Summit, organized by the World Tourist Organization and the United Nations Environment Programme, 2002;
- 22) The progress toward a major international interdisciplinary scientific research program, the International Polar Year 2007–2008, with creation of national IPY committees in Arctic countries;

**C. Ask governments in the Arctic region and the institutions of the European Union to**

- 23)
  - i. Develop without delay necessary policies and recommendations for implementation through international organizations to address rapid climate change in the Arctic;
  - ii. In light of new scientific knowledge, and changing responsibilities and administrative structures in the Arctic, develop management procedures to support Arctic communities in adapting to climate change;
  - iii. Acknowledge that adaption is a necessary but insufficient strategy in response to climate change, and therefore take mitigative action to reduce emissions of greenhouse gases, promote the development and adoption of alternative energy sources, and implement policies to increase the energy efficiency of Arctic economies and the conservation of carbon sinks;
  - iv. Continue research on Arctic climate and follow-up on the remaining gaps in knowledge, as well as linking circumpolar research networks;

- v. Put special resources into investigating further the effects of climate change and increased UV radiation on human health and devise public programs to address these risks, with particular attention to indigenous peoples;
  - vi. Re-evaluate nature conservation policies in light of changes in climate and its ecological consequences;
  - vii. Actively communicate the findings of ACIA within the Arctic region as well as internationally, drawing attention to the possible far-reaching effects of climate change on Arctic and global ecosystems and on the cultural, social and economic well-being of Arctic residents;
  - viii. Incorporate materials from the ACIA process into relevant education, research and training programs;
  - ix. Encourage the University of the Arctic to develop curricula based on the findings of ACIA, especially in relation to societies and communities that are particularly vulnerable to climate change.
- 24) Ensure that there is a strong Arctic message in national and international work on the implementation of the Kyoto Protocol, as well as the results of the World Summit on Sustainable Development which include pertinent issues such as water supply, food security and chemicals.
- 25) Give careful consideration to maritime shipping policies and their associated support and regulatory mechanisms, to ensure that they meet present and likely future national needs and international activities, and to this effect take the following actions:
- i. Pursue, in a sustainable way, the opportunities afforded by the foreseeable opening of new Arctic Sea Routes;
  - ii. Design policies which reduce and prevent pollution in the Arctic marine environment, conserve Arctic marine biodiversity and ensure the sustainability of Arctic marine resource use;
  - iii. Cooperate with the International Maritime Organization to ensure that adequate environmental standards are incorporated into the Arctic Shipping Code now under development;
  - iv. Encourage the development of improved ship technology for use in ice-infested waters and ensure more transparent and accurate information on the quality of ships in Arctic waters;
  - v. Ensure sufficient resources and capacity for effective and timely response to oil spills and accidents in the marine environment.

- 26) Follow-up on the findings of the Arctic Human Development Report by:
  - i. Taking concrete action and research initiatives aimed at filling the gaps in knowledge identified in the report, thereby focusing circumpolar research on human development issues for the future;
  - ii. Using the findings of the AHDR to provide input into the shaping and sharpening of the human dimension agenda for the International Polar Year;
  - iii. Communicating the results of the AHDR as educational material for research dissemination projects on the Internet, similar to the Human Dimensions of Arctic Environments ([www.thearctic.is](http://www.thearctic.is)), thereby spreading awareness of the cultural diversity of Arctic residents;
  - iv. Periodically assessing the progress made on the issues addressed in the AHDR, with special attention to gender and the needs and opportunities of children and youth;
  - v. Working systematically towards filling the gaps of knowledge identified in the report as to the social, cultural and economic well-being of Arctic residents and their political participation;
  - vi. Encouraging the University of the Arctic to develop curricula based on the findings of the AHDR;
  - vii. Strengthening attention to indigenous interests in relation to economic activities, and in particular in extractive industry, with a view to protecting the rights to self-determination, land rights and cultural rights of indigenous peoples of the Arctic.
- 27) Encourage the Arctic Council to be a leader in the development of agendas for national and international activities related to sustainable development, climate change, health, health risks, gender, children's rights, demographic and educational issues in the Arctic, which are interrelated and at the heart of the challenges facing Arctic regions;
- 28) Ensure the participation of indigenous peoples in all levels of scientific research and decision-making processes within the Arctic Council;
- 29) Strengthen further the co-operation and interaction between the Arctic Council and the EU, based on the Action Plan for the period 2004–2006 for the Northern Dimension policy of the EU, in which the Arctic has a more visible role than before;
- 30) Support the steps needed to enable the set-up of an Arctic Council Project Support Fund or similar mechanism which will ensure that financial resources are mobilized for project preparation and implementation within the Arctic Council in a more timely and effective way;

- 31) Ensure that core funding of the University of the Arctic is raised to an adequate and stable level;
- 32) Take an active part in the planning of the International Polar Year 2007–2008, supporting the creation and funding of National Committees and the co-ordination by the International Council for Science, and encouraging the full inclusion of the social, cultural and economic dimension of the Arctic, including the traditional knowledge of northern indigenous societies;
- 33) Encourage Arctic Council member states to strengthen and make more sustainable Arctic tourism, by adopting policies and regulations that support local ecotourism initiatives and tourist-related industries, ensuring that the activities are environmentally sound, acceptable to and protective of local cultures and values, and that they lead to protection and long-term management of Arctic wildlife and historical resources. This would be assisted by encouraging and helping in the preparation of information and educational materials suitable for tourism in each particular region, and by assisting in the international communication and accounting that is essential to modern tourism. The development of an internationally approved standard for environmentally sustainable Arctic tourist operators may be considered.

**D. Ask the Standing Committee of Parliamentarians of the Arctic Region to**

- 34) Carry to the governments of the Arctic states a strong message on the importance and seriousness of Arctic climate change and the urgency with which it needs to be addressed;
- 35) Actively participate in the evaluation and periodical follow-up of the Arctic Human Development Report;
- 36) Take active part in the Arctic Council Information and Communications Network, promoting the inclusion in the Arctic Council activities of an Arctic ICT pilot project, TRAICE (Target Region Arctic Information Communications Enquiry), already introduced to the Arctic Council;
- 37) Request information on the implementation by the relevant authorities in each country of recommendations of the Arctic Council and of the Arctic Climate Impact Assessment, facilitate discussion in parliaments of the implications for the Arctic and for national and international policies and actions of the growing knowledge about Arctic climate change, and in particular encourage the co-ordination of the activities in response to climate change with the activities directed toward social and economic sustainability;
- 38) Ensure that there is adequate and continuous follow-up, in parliaments of Arctic countries, of the implications for the Arctic regions and

peoples of the conclusions, recommendations, and agreements from the Johannesburg Summit, and in this regard cooperate closely with the UN Commission on Sustainable Development;

- 39) Consider possibilities to initiate a process which over time could lead to a binding legal regime for conservation and sustainable use of the Arctic and its marine environment;
- 40) Consider putting discussion of the global relevance of the International Polar Year on the agenda of the Eighth Conference of Parliamentarians of the Arctic Region.

#### **Conference**

- 41) Acknowledges the interest and presence of parliamentary observers and representatives from governments and non-government agencies at this Conference, and recognizes their important role in carrying further the messages and supporting the actions herein discussed;
- 42) Welcomes the forthcoming Russian Chairmanship of the Arctic Council and looks forward to continued co-operation with the Arctic Council in 2004–2006;
- 43) Welcomes and accepts the kind invitation of Sweden to host the Seventh Conference in 2006.